

Η Κοίμησις της Θεοτόκου

Άγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής

Τώρα μὲ τὴν Χάριν τῆς θα ὁμιλήσωμε περὶ τῆς ἐξόδου καὶ τῆς Μεταστάσεως αὐτῆς ἀπὸ τὸν παρόντα κόσμον εἰς τὴν αἰώνιον Βασιλείαν τοῦ Υἱοῦ τῆς. Εἶναι ὄντως φαιδρὰ καὶ χαρμόσυνος γιὰ τὴν ἀκοὴν τῶν φιλοθέων ἢ τοιαύτη διήγησις.

Ὅταν, λοιπόν, ὁ Χριστός, ὁ Θεός μας, εὐδόκησε νὰ μεταθέσῃ τὴν παναγίαν καὶ πανάμωμον μητέρα τοῦ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτὸν εἰς τὴν Βασιλείαν του, προκειμένου νὰ λάβῃ τὸν ἄφθαρτον στέφανον τῶν ὑπερφυῶν ἀγώνων καὶ ἀρετῶν τῆς, νὰ τὴν τοποθετήσῃ

θεομητροπρεπῶς «ἐκ δεξιῶν του, περιβεβλημένην μὲ πορφύραν καὶ πεποικιλμένην ἐν ἱματισμῷ διαχρύσω» (Ψαλμ. μδ´, 12) καὶ νὰ τὴν ἀνακηρύξη Βασίλισσαν πάντων τῶν κτισμάτων, ὁδηγῶν αὐτὴν εἰς τὸ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος καὶ ἐγκαθιστῶν εἰς τὰ ἐπουράνια Ἅγια τῶν Ἁγίων, τῆς ἐγνωστοποίησε ἐκ τῶν προτέρων τὴν ἔνδοξον αὐτῆς μετὰστασιν.

Ἀπέστειλε πάλιν εἰς αὐτὴν τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ γιὰ νὰ τῆς ἀναγγείλῃ τὴν ἔνδοξον ἐκδημίαν της, καθὼς ἄλλοτε τὴν θαυμαστὴν αὐτῆς σύλληψιν.

Τὴν ἐπεσκέφθη λοιπὸν ὁ ἀρχάγγελος καὶ τῆς ἐπέδωσε ἕνα κλάδον φοίνικος, σύμβολον τῆς νίκης, τὸ ὁποῖον εἶχε ἄλλοτε χρησιμοποίησει ὁ λαὸς ὑποδεχόμενος εἰς τὴν Ἱερουσαλὴμ τὸν Υἱὸν της, τὸν νικητὴν τοῦ θανάτου καὶ ἐξολοθρευτὴν τοῦ Ἄδου.

Ὅμοίως καὶ τώρα ὁ Γαβριὴλ δίδει αὐτὸν τὸν κλάδον εἰς τὴν Παρθένον, ὡς σύμβολον τῆς νίκης κατὰ πάντων τῶν δεινῶν καὶ τῆς καταλύσεως τοῦ θανάτου, λέγοντας· «Ὁ Κύριος καὶ Υἱός σου σὲ προσκαλεῖ: Ἐφθασε ἡ ὥρα νὰ ἔλθῃς πλησίον μου, ὧ καλὴ μητὲρ μου (Ἰσμ. ἀσμ. β´, 10 καὶ 13).

Γιὰ τοῦτο μὲ ἀπέστειλε πάλιν νὰ σοῦ ἀνακοινώσω, ὧ «εὐλογημένη ἐν γυναιξί», ὅτι σήμερα θὰ εὐφράνης, ὧ Κεχαριτωμένη, τὶς οὐράνιες στρατιᾶς μὲ τὴν ἄνοδόν σου καὶ θὰ λαμπρύνῃς περισσότερο τὶς ψυχὰς τῶν ἁγίων, καθὼς ἔπλησες εὐφροσύνης τοὺς εὐρισκομένους εἰς τὴν γῆν. Ἀγάλλου καὶ σὺ μαζί τους καθὼς ἄλλοτε τὸ εἶχες φανερώσει, διότι ἀπὸ τώρα θὰ σὲ μακαρίζουν εἰς τοὺς αἰῶνας ὅλα τὰ λογικὰ κτίσματα, «πᾶσαι αἱ γενεαί». «Χαῖρε, κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ».

Οἱ προσευχὰς καὶ οἱ ἱκεσίαι σου ἀνέβησαν εἰς τὸν οὐρανόν, πρὸς τὸν Υἱὸν σου, ὅθεν κατὰ τὸ αἴτημά σου σὲ προστάζει νὰ ἀφήσῃς τὸν κόσμον αὐτὸν καὶ νὰ ἀνέλθῃς εἰς τὰ οὐράνια σκηνώματα γιὰ νὰ εἶσαι αἰωνίως μαζί του, εἰς τὴν ἀληθινὴν καὶ αἰωνίαν ζωὴν».

Καθὼς ἤκουσε ἡ ἁγία θεοτόκος τοὺς λόγους τούτους ἐπλήσθη χαρᾶς καὶ ἔδωσε εἰς τὸν ἄγγελον τὴν ἰδίαν, ὅπως καὶ παλαιά, ἀπόκρισιν: «Ἴδου ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι –καὶ τώρα– κατὰ

τὸ ρῆμα σου· καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος» (Λουκ. α', 38).

Τότε ἡ ὑπερευλογημένη καὶ ἔνδοξος θεοτόκος Μαρία ἠγέρθη καὶ ἀγαλλομένη ἐπορεύθη εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἐλαιῶν γιὰ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τὸν Κύριον ἐν ἡσυχίᾳ τὶς εὐχαριστίες καὶ τὰ αἰτήματά της γι' αὐτὴν τὴν ἰδίαν καὶ γιὰ τὸν κόσμον ὅλον.

Ὅταν ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος, ὕψωσε τὰ χέρια καὶ προσέφερε τὴν λογικὴν λατρείαν εἰς τὸν Υἱὸν της, τὶς δεήσεις καὶ τὶς εὐχαριστίες της. Συνέβη τότε ἓνα μέγα θαῦμα, τὸ ὁποῖον γνωρίζουν ἐκεῖνοι ποὺ ἠξιώθησαν τῆς τοιαύτης ἐμπειρίας καὶ δι' αὐτῶν ἔφθασε ἕως ἐμᾶς.

Ἐνῶ, δηλαδή, προσηύχετο καὶ παρακαλοῦσε τὸν Κύριον μέσα εἰς μίαν πραγματικὴν μυσταγωγίαν, ὅλα τὰ ἐκεῖ εὐρισκόμενα δένδρα ἔκλιναν πρὸς τὴν γῆν καὶ τὴν προσεκύνησαν. Ὅταν ἐτελείωσε τὴν ἱκεσίαν καὶ τὴν εὐχαριστίαν της, πλημμυρισμένη ὅλη ἀπὸ θεὸν ἐπέστρεψε εἰς τὴν Σιών.

Εὐθὺς ἀμέσως ὁ Κύριος ἀπέστειλε ἐπὶ νεφέλης τὸν εὐαγγελιστὴν καὶ θεολόγον Ἰωάννην, καθ' ὅτι ἡ ἁγία Παρθένος εἶχε μεγάλην ἐπιθυμίαν νὰ τὸν ἰδῆ, δεδομένου ὅτι ὁ Κύριος τοὺς εἶχε συνδέσει δι' υἰοθεσίας. Ἡ ἐξ ὅλων τῶν γυναικῶν ὑπερευλογημένη καθὼς τὸν εἶδε ἐχάρη ἀκόμη περισσότερο καὶ ἐζήτησε νὰ προσευχηθοῦν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ἡ ἁγία καὶ ἀειπάρθενος Βασίλισσα ἀνεκοίνωσε εἰς τὸν Ἰωάννην καὶ εἰς τὶς ἐκεῖ παρευρισκόμενες παρθένας τὸ νέον μήνυμα τοῦ ἀρχαγγέλου ποὺ ἀφοροῦσε τὴν μετάθεσίν της καὶ τοὺς ἔδειξε τὸν κλάδον τοῦ φοίνικος τὸν ὁποῖον παρέλαβε ἀπὸ αὐτόν.

Παρήγγειλε νὰ ἐτοιμάσουν τὸν οἶκον της, νὰ ἀνάψουν λαμπάδες καὶ νὰ θυμιάσουν, διότι τὸν εἶχε ἤδη διακοσμήσει ὡς ἄλλον νυμφικὸν θάλαμον εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ὑπεδέχετο τὸν ἀθάνατον Νυμφίον, τὸν παντευλόγητον Υἱὸν της, τὸν ὁποῖον προσδοκοῦσε μὲ μίαν ἀκατάσχετον ἐλπίδα. Ὅταν ὅλα ἐτακτοποιήθησαν, ἐγνωστοποίησε εἰς τοὺς συνοδοὺς καὶ τοὺς γνωστοὺς της τὸ ἐπικείμενον μυστήριον τῆς Μεταστάσεώς της καὶ ἐκεῖνοι ἀμέσως τὴν περιεκύκλωσαν κλαίοντας καὶ θρηνώντας γιὰ τὸν ἀποχωρισμόν

τους, καθ' ὅτι μετὰ θεὸν αὐτὴν εἶχαν ἐλπίδα καὶ βοήθειαν.

Ἡ ἀδελφή τους ὄμως, ἡ Θεομήτωρ καὶ Βασίλισσα, τοὺς παρηγοροῦσε ἕναν ἕναν χωριστὰ καὶ ὄλους μαζί καὶ τοὺς ἀπηύθηνε ἕνα συγκινητικὸν χαιρετισμὸν λέγουσα: «Χαίρετε, τέκνα μου εὐλογημένα καὶ μὴ κάμετε τὴν μετástασίν μου ἀφορμὴν θρήνου, ἀλλὰ πλησθῆτε ἀγαλλιáσεως, διότι ἔρχεται ἡ αἰώνιος εὐφροσύνη, ὁ Κύριός μου καὶ Υἱός μου καὶ ἡ Χάρις καὶ τὸ ἔλεός του θὰ εἶναι πάντοτε μαζί σας».

Ἐκοίταξε ἔπειτα τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην καὶ τοῦ εἶπε νὰ δώσῃ τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸ μαφόριόν της εἰς τὶς δύο χῆρες οἱ ὁποῖες τὴν ὑπηρετοῦσαν. Ἐν συνεχείᾳ τοὺς ἐφάνέρωσε τὰ μυστήρια τῆς ἐκδημίας της καὶ τῆς ἐπ' εὐκαιρία αὐτῆς θείας ἐπισκέψεως, καθὼς καὶ τὴν σημασίαν τοῦ κάθε γεγονότος. Ἐπειτα ἐκανόνισε τὰ τῆς κηδείας καὶ τοὺς παρήγγειλε πὼς νὰ τὴν μυρώσουν καθὼς καὶ ποῦ νὰ θάψουν τὸ πανάσπιλον σῶμα της.

Μετὰ ταῦτα ἡ ἔνδοξος Θεομήτωρ ἀνεκλίθη εἰς ἕνα κράββατον, τὴν κλίνην ἐκείνην τὴν ὁποίαν καθ' ἐκάστην νύκτα ἔλουζε μὲ τὰ δάκρυα τῶν ὀφθαλμῶν της ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὸν Υἱὸν της Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὴν ἐλάμπρυνε μὲ τὶς προσευχὰς καὶ τὶς δεήσεις αὐτῆς. Κατόπιν ἐζήτησε καὶ πάλιν νὰ ἀνάψουν τὶς λαμπάδες. Οἱ δὲ ἐκεῖ συγκεντρωμένοι πιστοί, αἰσθανόμενοι ὅτι ἐγγίζει ἡ ὥρα τῆς ἐκδημίας τῆς μητρὸς αὐτῶν Παναγίας Παρθένου, ἐξέσπασαν εἰς λυγμούς.

Ἐπείσαν εἰς τὸ ἔδαφος καὶ τὴν ἰκέτευαν νὰ μὴ τοὺς ἀφήσῃ ὀρφανούς. Ἐὰν ὄμως ἦταν ἀναπόφευκτος ἡ ἀναχώρησίς της ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, νὰ τοὺς συνοδεύῃ εἰς τὸ ἐξῆς μὲ τὴν Χάριν καὶ τὶς πρεσβεῖες της. Ἡ ἀγία Θεοτόκος ἤνοιξε τότε τὸ ἀμόλυντον καὶ καθαρῶτατον στόμα της καὶ τοὺς εἶπε: «Ἡ εὐδοκία τοῦ Υἱοῦ καὶ Θεοῦ μου ἐπ' ἐμέ· «οὗτός μου θεὸς καὶ δοξάσω αὐτόν· θεὸς τοῦ Πατρός μου καὶ ὑψώσω αὐτόν» (Ἐξοδ. ιε', 2). Αὐτὸς εἶναι ὁ Υἱός μου, ὁ ὁποῖος κατὰ σάρκα ἐγεννήθη ἀπὸ ἐμέ, ὄμως πατὴρ αὐτοῦ εἶναι ὁ θεός, ὁ καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ δημιουργός. Γιὰ τοῦτο ποθῶ νὰ πορευθῶ πρὸς αὐτόν, ὁ ὁποῖος χορηγεῖ εἰς πάντα τὸ εἶναι καὶ τὴν ζωὴν.

Παρ' ὅλον δὲ ποὺ θὰ ὑπάγω ἐκεῖ πλησίον του, δὲν θὰ παύσω νὰ παρακαλῶ καὶ νὰ πρεσβεύω ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν χριστιανῶν καὶ τοῦ κόσμου παντός, οὕτως ὥστε ὁ φιλόανθρωπος Κτίστης, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός του, νὰ εὐσπλαγχνίζεται ὅλους τοὺς πιστοὺς, νὰ τοὺς ἐνισχύη καὶ νὰ τοὺς καθοδηγῇ εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθινῆς ζωῆς· νὰ μεταστρέφῃ τοὺς ἀπίστους καὶ νὰ τοὺς συμπεριλάβῃ ὅλους εἰς μίαν ποίμνην (Ἰωάν., ι'16), καθ' ὅτι ὡς καλὸς Ποιμὴν ἔδωσε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν προβάτων του, γνωρίζει δὲ τὰ ἰδικά του καὶ ἀναγνωρίζεται ἀπὸ αὐτά».

Καὶ καθὼς ἡ ὑπερευλογημένη μήτηρ τοῦ Χριστοῦ τοιοῦτοτρόπως ὠμιλοῦσε καὶ συγχρόνως τοὺς εὐλογοῦσε, ἠκούσθη αἴφνης δυνατὴ βροντὴ καὶ ἐνεφανίσθη μία νεφέλη φερομένη ἀπὸ γαλήνιαν αὔρα. Ἀπὸ τὴν μεγαλειώδη αὐτὴν νεφέλην, ἦρχισαν νὰ πίπτουν εἰς τὴν γῆν ὡς σταγόνες μυριπνόου δρόσου οἱ ἅγιοι ἔνδοξοι μαθηταὶ καὶ Ἀπόστολοι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, συνεργόμενοι «ἐπὶ τὸ αὐτό» ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Παναγίας Παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας. Ἀμέσως ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ θεολόγος Ἰωάννης, ἀφοῦ τοὺς ὑπεδέχθη καὶ ἤρεμα τοὺς ἐχαιρέτισε, τοὺς ὠδήγησε ἐνώπιον τῆς ὑπεραγίας καὶ μακαρίας Παρθένου.

Δὲν ἦλθαν μόνον οἱ δώδεκα, ἀλλὰ καὶ ἄρκετοὶ ἀπὸ τοὺς πολυάριθμους μαθητὰς των οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐπιλεγῆ καὶ ἀξιωθῆ τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς, ὅπως μᾶς τὸ δηλώνει ὁ μέγας Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης εἰς τὴν πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολὴν του.

Λέγει, δηλαδή, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ Διονύσιος μαζὶ μὲ τὸν Τιμόθεον, τὸν Ἱερόθεον καὶ ἄλλους ὁμοψύχους των ἔφθασαν ἐκεῖ μὲ τοὺς Ἀποστόλους γιὰ τὴν ἐκδημίαν τῆς Βασιλείσης. Εἰσῆλθαν, λοιπόν, καὶ παρέστησαν ἐνώπιόν της καὶ τὴν προσεκύνησαν μετὰ δέους καὶ ἄκρας εὐλαβείας. Ἡ δὲ μακαρία καὶ Παναγία Παρθένος τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς ἀνήγγειλε τὴν ἀναχώρησίν της ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν.

Τοὺς διηγήθη ἐπίσης περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς κοιμήσεώς της ἐκ μέρους τοῦ ἀρχαγγέλου, καὶ ἀφοῦ τοὺς ἔδειξε τὸ ἐπινίκιον σύμβολον τῆς Μεταστάσεώς της, τὸν κλάδον δηλαδὴ τοῦ φοίνικος τὸν ὁποῖον τῆς ἔδωσε ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀγγέλων, τοὺς ἐπαρηγόρησε

καὶ πάλι τοὺς εὐλόγησε, ἐνισχύουσα καὶ στηρίζουσα αὐτοὺς εἰς τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος.

Ἀπεχαιρέτισε τὸν Πέτρον καὶ τὸν Παῦλον καθὼς καὶ ὄλους τοὺς λοιπούς, λέγοντας πρὸς αὐτούς: «Χαίρετε τέκνα, φίλοι καὶ μαθηταὶ τοῦ υἱοῦ καὶ θεοῦ μου. Εἴσθε μακάριοι, ποὺ ἔχετε κριθῆ ἄξιοι νὰ γίνετε μαθηταὶ τοῦ εὐλογητοῦ καὶ ἐνδόξου Κυρίου καὶ Δεσπότου, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐνεπιστεύθη τὴν διακονίαν τοιούτων μεγίστων μυστηρίων καὶ σᾶς ἐξέλεξε συμμετόχους τῶν διωγμῶν καὶ τῶν Παθῶν αὐτοῦ, γιὰ νὰ σᾶς ἀξιώσῃ νὰ γίνετε κοινωνοὶ καὶ τῆς δόξης καὶ Βασιλείας του ὅπως σᾶς τὸ ὑπεσχέθη καὶ τὸ οἰκονόμησε ὁ ἴδιος, ὁ Βασιλεὺς τῆς δόξης».

Τοὺς ἐξέθεσε δὲ μίαν τοιαύτην εὐλογημένην διδασκαλίαν ἀνάλογον τοῦ ὕψους τῆς δόξης της καὶ ἀφοῦ ὥρισε τὶς τελευταῖες λεπτομέρειες σχετικῶς μὲ τὴν κηδεῖαν καὶ τὴν ταφὴν της, ὕψωσε τὰ χέρια εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἤρχισε νὰ εὐχαριστῆ τὸν Κύριον ὡς ἐξῆς:

»Εὐλογῶ σε, τὸν Βασιλέα τοῦ παντὸς καὶ μονογενῆ Υἱὸν τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς, τὸν ἀληθινὸν θεὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, διότι εὐδόκησες, εὐαρεστῶν τὸν Πατέρα δι' ἄφατον φιλανθρωπίαν νὰ σαρκωθῆς ἀπὸ ἐμὲ τὴν δούλην σου μὲ τὴν συνδρομὴν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

»Εὐλογῶ σε, τὸν χορηγὸν κάθε εὐλογίας καὶ φωτοπάροχον, τὸν αἴτιον παντὸς ἀγαθοῦ καὶ εἰρηνάρχην, ποὺ μᾶς ἐχάρισες τὴν ἐπίγνωσίν σου καὶ τοῦ ἀνάρχου Πατρὸς καὶ τοῦ συναϊδίου καὶ ζωοποιῦ Πνεύματος.

»Εὐλογῶ σε, γιὰ τὸ ὅτι εὐηρεστήθης νὰ κατοικήσῃς εἰς τὴν κοιλίαν μου ἀνεκκλαλήτως.

»Εὐλογῶ σε, διότι ἠγάπησες τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, μέχρι τοῦ σημείου νὰ ὑπομείνης πρὸς χάριν μας τὸν Σταυρὸν καὶ τὸν θάνατον, καὶ μὲ τὴν Ἀνάστασίν σου νὰ ἀναστήσῃς τὴν φύσιν μας ἀπὸ τὰ ἔγκατα τοῦ Ἄδου, νὰ τὴν ἀναβιβάσῃς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ νὰ τὴν δοξάσῃς μὲ δόξαν ἀσύλληπτον.

»Εὐλογῶ σε καὶ μεγαλύνω τοὺς λόγους σου, τοὺς ὁποίους μᾶς παρέδωσες ἐν πάσῃ ἀληθείᾳ καὶ πιστεύω εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν ὅλων τῶν πρὸς ἐμὲ ἐπαγγελιῶν σου».

Ὅταν ἡ ἀγία καὶ ὑπερευλογημένη θεοτόκος ἐτελείωσε τὸν αἶνον καὶ τὴν προσευχὴν της, οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, κινούμενοι ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἤρχισαν νὰ ὀμιλοῦν, νὰ ἀνυμνοῦν καὶ νὰ δοξολογοῦν, ὁ καθεὶς ἀναλόγως τῆς ἰκανότητός του καὶ τοῦ θεοῦ φωτισμοῦ.

Ἐγκωμίασαν καὶ ἀνύμνησαν τὴν ἀπροσμέτρητον γενναιοδωρίαν τῆς θείας κυριαρχίας καὶ μὲ τὴν θαυμαστὴν θεολογίαν τους εὐφράναν τὴν καρδίαν τῆς ὑπερενδόξου θεομήτορος, καθὼς μᾶς παρέδωσε ὁ προαναφερθεὶς ἅγιος Διονύσιος εἰς τὸ κεφάλαιον ὅπου καταδεικνύει τὴν δύναμιν τῶν εὐχῶν καὶ τῆς θεολογίας ποὺ ἐξέφρασε πανευλαβῶς ὁ μακάριος Ἱεροθέος [Εἰς τὸ Περὶ Θεῶν ὀνομάτων: «Τίς ἢ τῆς εὐχῆς δύναμις καὶ περὶ τοῦ μακαρίου Ἱεροθέου καὶ περὶ εὐλαβείας καὶ συγγραφῆς θεολογικῆς», P.G. 3, 681D].

Συγκεκριμένα, εἰς τὸ οἰκεῖον κεφάλαιον τοῦ λόγου του πρὸς τὸν Τιμόθεον, ἀναφέρει περὶ τῆς συναθροίσεως τῶν ἀγίων Ἀποστόλων κατὰ τὴν ἐκδημίαν τῆς ὑπεραγίας θεοτόκου, καθὼς καὶ περὶ τοῦ τρόπου μὲ τὸν ὁποῖον ὁ καθεὶς, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, διειτράνωσε διὰ λόγων αἰνέσεως τὴν δόξαν τῆς ἀπειροδυνάμου θείας ἐξουσίας καὶ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εὐδόκησε νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν γῆν χωρὶς νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τοὺς πατρικοὺς κόλπους καὶ νὰ σαρκωθῇ ἀπὸ τὴν πανάμωμον Παρθένον.

Ἐκλινε τοὺς οὐρανοὺς καὶ κατέβη, ἐπειδὴ ἤρε τὴν Παναγίαν καὶ ὑπερένδοξον Μαριὰμ ὑπήκοον καὶ ὑψηλοτέραν πάσης τῆς κτίσεως· εὐδόκησε νὰ κατοικήσῃ ἐντός της, ἐνεδύθη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἠλέησε καὶ ἔσωσε τὸ ἀνθρώπινον γένος μὲ τὴν μεγαλειώδη καὶ ἀνέκφραστον Οἰκονομίαν του καὶ τὸ ἐδόξασε, πλουτίζων αὐτὸ μὲ τὴν Χάριν του ἕνεκα τῆς ἀνυπερβλήτου εὐσπλαγχνίας καὶ μακροθυμίας του.

Μετὰ ταῦτα ἡ ἅγια Παρθένος τοὺς εὐλόγησε γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰν καὶ ἡ καρδία της ἐπλήσθη θείας παρηγορίας. Καὶ ἰδού, ἔλαβε χώραν ἡ μεγαλειώδης καὶ θαυμαστὴ ἄφιξις Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ αὐτῆς, συνοδευομένου ἀπὸ ἀναρίθμητες στρατιᾶς ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καθὼς καὶ ἀπὸ ἄλλα τάγματα, Σεραφίμ, Χερουβὶμ καὶ θρόνους· ὅλοι οἱ ἄγγελοι παρίσταντο ἐνώπιον τοῦ Κυρίου μετὰ φόβου, καθ' ὅσον «ὅπου βασιλέως παρουσία, καὶ ἡ τάξις παραγίγνεται».

Ἡ ὑπεραγία Θεοτόκος ἐγνώριζε ὅλα αὐτὰ ἐκ τῶν προτέρων, τὰ προσδοκοῦσε μὲ ἀκράδαντον ἐλπίδα· γιὰ τοῦτο ἔλεγε: «πιστεύω ὅτι ὅλες οἱ πρὸς ἐμὲ ὑποσχέσεις σου θὰ πραγματοποιηθοῦν».

Ἀκολουθῶς εἶδαν καὶ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἐμφανῶς, εἶδαν ἔκπληκτοι τὴν θεϊκὴν του δόξαν, ὁ καθεὶς βέβαια ἀναλόγως τῆς δυνατότητος αὐτοῦ. Ἡ παροῦσα ἔλευσις τοῦ Κυρίου ἦταν μεγαλοπρεπεστέρα καὶ φοβερωτέρα τῆς πρώτης, καθ' ὅτι τώρα ἐνεφανίσθη λαμπρότερος τῆς ἀστραπῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐπὶ τοῦ θαβῶρ Μεταμορφώσεώς του, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἔδειξε παρὰ τὴν φυσικὴν του δόξαν, διότι μετὰ τὴν Ἀνάληψιν ὁ Χριστὸς εἶναι ἀπρόσιτος καὶ ἀόρατος.

Ἐνώπιον τοιοῦτου μυστηρίου «οἱ μαθηταὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα, γενόμενοι ὡσεὶ νεκροί» (Ματθ. ιε', 6). Τότε ὁ Κύριος τοὺς εἶπε: «Εἰρήνη ὑμῖν», ὅπως παλαιά, ὅταν «εἰσῆλθε τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων» (Ἰωάν. κ', 21, 19) εἰς τὸν ἴδιον αὐτὸν οἶκον τοῦ Ἰωάννου.

Κάτι παρόμοιον συνέβη καὶ τώρα, εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς μητρὸς τοῦ Ἀναστάντος. Ὄταν οἱ Ἀπόστολοι ἤκουσαν τὴν γλυκυτάτην καὶ παμπόθητον φωνὴν αὐτοῦ, ἀνεζωογονήθησαν καὶ ἐνισχύθησαν ψυχικῶς καὶ σωματικῶς καὶ ἔμειναν νὰ θεωροῦν μὲ δέος τὸ ὑπέρλαμπρον κάλλος καὶ τὴν θείαν αἴγλην τοῦ Προσώπου του.

Ὡς ἐκ τούτου, ἡ παναγία καὶ ἄμωμος καὶ εὐλογημένη Θεοτόκος ἐπλήσθη χαρᾶς καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς κατηυγάσθη μὲ θείαν φωτοφάνειαν. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνη, βλέπουσα μετ' εὐλάβειας καὶ

φόβου τὴν δόξαν καὶ τὴν λαμπρότητα ποὺ ἀκτινοβολοῦσε ὁ υἱὸς καὶ Βασιλεὺς τῆς Ἰησοῦς Χριστός, ἐμεγάλυνε ἀκόμη περισσότερο τὴν θεότητά του καὶ προσηύχετο ὑπὲρ τῶν Ἀποστόλων καὶ πάντων τῶν παρόντων.

Τὶς ὑστάτες αὐτὲς στιγμὲς ἐμεσίτευσε ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ εὐρισκομένων πιστῶν, παρεκάλει ὑπὲρ τοῦ κόσμου παντὸς καὶ ὑπὲρ πάσης ψυχῆς ἐπικαλουμένης τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἐζήτησε δὲ ὅπου μνημονεύονται τὰ δύο αὐτὰ ὀνόματα νὰ ἐκχέεται πλούσια ἡ θεία εὐλογία.

Τότε ἡ ἁγία Παρθένος Μαρία κοιτάζοντας καὶ πάλιν πρὸς τὸν Υἱὸν τῆς τὸν ἀντίκρουσε μὲ δόξαν τοιαύτην ὥστε οὐδεμία γλώσσα ἀνθρωπίνη νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ τὴν ἐκφράσῃ. Καὶ εἶπεν: «Εὐλόγησόν με, Κύριε, μὲ τὴν δεξιάν σου καὶ εὐλόγησον ὅλους ὅσους σὲ δοξάζουν καὶ μνημονεύουν τὸ ὄνομά μου κάθε φορὰν ποὺ προσφέρουν εἰς σὲ τὴν προσευχὴν καὶ δέησίν των».

Ὁ Κύριος τότε ἐξέτεινε τὴν δεξιάν του, εὐλόγησε τὴν μητέρα του καὶ τῆς εἶπε: «Μακαρία σύ, ἀγαλλιάσθω ἡ καρδία σου Μαρία, εὐλογημένη ἐν γυναιξί, διότι τὸ πλήρωμα τῆς Χάριτος καὶ ὅλες οἱ δωρεὲς σοῦ ἐδόθησαν ἀπὸ τὸν Πατέρα μου τὸν οὐράνιον· καὶ κάθε ψυχὴ ἡ ὁποία θὰ ἐπικαλεῖται τὸ ὄνομά μου μετ' εὐλαβείας δὲν θὰ παραβλεφθῇ ἀλλὰ θὰ εὖρη ἔλεος καὶ παρηγορίαν εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ εἰς τὸν μέλλοντα αἰῶνα.

Σὺ δέ, πορεύου ἐν εἰρήνῃ καὶ χαρᾷ εἰς τὰ αἰῶνια σκηνώματα, εἰς τοὺς ἀπέραντους θησαυροὺς τοῦ Πατρός μου, γιὰ νὰ θεωρῆς τὴν δόξαν μου καὶ νὰ εὐφραίνεσαι μὲ τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος».

Ἀμέσως δέ, δι' ἐντολῆς τοῦ Κυρίου οἱ ἄγγελοι ἤρχισαν νὰ ψάλλουν ἕνα γλυκύτατον ὕμνον μὲ φωνὴν ζωηρὰν καὶ θελκτικωτάτην, ἐνῶ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι ἔκλιναν εὐλαβῶς τὶς κεφαλές των ἐνώπιον τῆς ἁγιοπνευματικῆς μυσταγωγίας καὶ ἀφιέρωσαν μὲ τὴν σειράν τους εἰς τὴν Παρθένον μίαν ὕμνωδιαν ἀγγελομίμητον.

Καὶ εἰς αὐτὸ τὸ κλίμα ἡ Παναγία μήτηρ τοῦ Κυρίου παρέδωσε τὴν

μακαρίαν καὶ ἀμόλυντον ψυχὴν αὐτῆς εἰς τὸν Βασιλέα καὶ υἱὸν
της καὶ ἐκοιμήθη ὕπνον γλυκὺν καὶ ἐράσμιον. Ὅπως εἰς τὸν
ἀπόρρητον τοκετὸν της ἐγέννησε ἀνωδύνως τὸν Κύριον Ἰησοῦν,
τοιουτοτρόπως ἔμεινε ἀνέπαφος ἀπὸ τοῦς ἐπιθανάτιους πόνους καὶ
κατὰ τὴν κοίμησίν της, καθ' ὅτι ὁ Βασιλεὺς καὶ Δημιουργὸς κάθε
κτιστῆς φύσεως, αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι πού τότε καὶ τώρα
μετέτρεψε τοῦς φυσικοὺς νόμους.

Οἱ στρατιᾶς τῶν ἀγγέλων ὕψωσαν μὲ θαυμασμὸν τὰ ἀόρατα χέρια
τους καθὼς διήρχετο ἡ παναγία αὐτῆς ψυχὴ. Ὁ οἶκος τῆς Σιών,
καθὼς καὶ ὅλη ἡ περιοχὴ, ἐπλήσθη ἀπὸ μίαν ἄρρητον εὐωδίαν.

Ἐπάνω δὲ ἀπὸ τὸ πανάχραντον σῶμα της ἐπλανᾶτο μία φωτεινὴ
ὑπαρξις ἀόρατος ἀπὸ τοῦς αἰσθητοῦς ὀφθαλμοῦς. Τοιουτοτρόπως ὁ
Διδάσκαλος καὶ οἱ μαθηταί, τὰ οὐράνια καὶ τὰ ἐπίγεια,
συνώδευσαν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἁγίαν Παρθένον.

Καὶ ὁ μὲν εὐλογητὸς Κύριος καὶ ἔνδοξος Δεσπότης τοῦ παντὸς
εἰσήγαγε τὴν ἁγίαν ψυχὴν τῆς παναχράντου αὐτοῦ μητρὸς εἰς τοῦς
οὐρανοῦς, οἱ δὲ μαθηταὶ ἀπέθεσαν τὸ πανάσπιλον σῶμα της εἰς
τὴν γῆν, γιὰ νὰ τὸ ἀλείψουν μὲ ἀρώματα καὶ κατόπιν νὰ τὸ
μεταφέρουν ὅπου θὰ ἐπιθυμοῦσε ἐκείνη· ἀπὸ ἐκεῖ ἔμελλε μετ'
ὀλίγον νὰ μεταστῆ εἰς τὸν Παράδεισον ἢ ὅπουδήποτε ἠθέλησε ὁ
υἱὸς καὶ Θεὸς της.

Ἀπὸ τό βιβλίο:

*Ὁ Βίος τῆς ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ
Ἄειπαρθένου Μαρίας,*

Ἰερὸν Κελλίον Ἁγίου Νικολάου "Μπουραζέρη", Ἅγιον Ὄρος, 2010.

Λόγος εις την Κοίμησιν της Θεοτόκου

Αγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς

...Αν ο θάνατος των οσίων είναι τίμιος και η μνήμη δικαίου συνοδεύεται από εγκώμια, πόσο μάλλον τη μνήμη της αγίας των αγίων, δια της οποίας επέρχεται όλη η αγιότης στους αγίους, δηλαδή τη μνήμη της αειπάρθενης και θεομήτορος, πρέπει να την επιτελούμε με τις μεγαλύτερες ευφημίες.

Αυτό πράττουμε εορτάζοντας την επέτειο της αγίας κοιμήσεως ή μεταστάσεώς της, που αν και με αυτή είναι λίγο κατώτερη από τους αγγέλους, όμως ξεπέρασε σε ασύγκριτο βαθμό και τους αγγέλους και τους αρχαγγέλους και όλες τις υπερκόσμιες δυνάμεις δια της εγγύτητός της προς τον θεό και δια των από

παλαιά γραμμένων και πραγματοποιημένων σ' αυτή θαυμασίων.

Ο θάνατός της είναι ζωηφόρος, μεταβαίνοντας σε ουράνια και αθάνατο ζωή, και η μνήμη τούτου είναι χαρμόσυνη εορτή και παγκόσμια πανήγυρις, που όχι μόνο ανανεώνει τη μνήμη των θαυμασίων της θεομήτορος, αλλά και προσθέτει τη κοινή και παράδοξη συνάθροιση των ιερών Αποστόλων από κάθε μέρος της γης για την πανίερη κηδεία της, με θεολήπτους ύμνους, με τις αγγελικές επιστασίες και χοροστασίες και λειτουργίες γι' αυτήν.

Οι Απόστολοι προπέμπουν, ακολουθούν, συμπράττουν, αποκρούουν, αμύνονται και συνεργούν με όλη τη δύναμη μαζί με εκείνους που εγκωμιάζουν το ζωαρχικό και θεοδόχο εκείνο σώμα, το σωστικό φάρμακο του γένους μας, το σεμνολόγημα όλης της κτίσεως.

Ενώ ο ίδιος ο Κύριος Σαβαώθ και Υιός αυτής της αειπάρθενης, είναι αοράτως παρών και αποδίδει στη μητέρα την εξόδιο τιμή. Σε αυτού τα χέρια εναπέθεσε και το θεοφόρο πνεύμα, δια του οποίου έπειτα από λίγο μεταθέτει και το συζυγικό προς εκείνο σώμα σε χώρο αείζωο και ουράνιο.

Διότι μόνο αυτή, ευρισκομένη ανάμεσα στο θεό και σ' ολόκληρο το ανθρώπινο γένος, τον μεν θεό κατέστησε υιόν ανθρώπου, τους δε ανθρώπους έκανε υιούς θεού, ουρανώσασα τη γη και θεώσασα το γένος. Και μόνο αυτή από όλες τις γυναίκες αναδείχθηκε μητέρα του θεού εκ φύσεως πάνω από κάθε φύση. Υπήρξε βασίλισσα κάθε εγκοσμίου και υπερκοσμίου κτίσματος.

Τώρα έχοντας και τον ουρανό κατάλληλο κατοικητήριο, ως ταιριαστό της βασιλείου, στον οποίο μετατέθηκε σήμερα από τη γη, στάθηκε και στα δεξιά του παμβασιλέως με διάχρυσο ιματισμό ντυμένη και στολισμένη, όπως λέγει ο προφήτης. (Ψαλμ. 44,11). Διάχρυσο ιματισμό, που σημαίνει στολισμένη με τις παντοειδείς αρετές. Διότι μόνο αυτή κατέχει τώρα μαζί με το θεοδόξαστο σώμα και με τον Υιό, τον ουράνιο χώρο. Δεν μπορούσε πραγματικά γη και τάφος και θάνατος να κρατεί έως το τέλος το ζωαρχικό και θεοδόχο σώμα της και αγαπητό ενδιαίτημα ουρανού και του ουρανού των ουρανών.

Αποδεικτικό για τους μαθητές στοιχείο περί της αναστάσεώς της από τους νεκρούς γίνονται τα σινδόνια και τα εντάφια, που μόνα απέμειναν στο τάφο και βρέθηκαν από εκείνους που ήλθαν να την

ζητήσουν, όπως συνέβηκε προηγουμένα με τον Υιό και δεσπότη. Δεν χρειάσθηκε να μείνει και αυτή επίσης για λίγο πάνω στη γη, όπως ο Υιός της και θεός, γι' αυτό αναλήφθηκε αμέσως προς τον υπερουράνιο χώρο από τον τάφο.

Με την ανάληψή της η θεομήτωρ συνήψε τα κάτω με τα άνω και περιέλαβε το πάν με τα γύρω της θαυμάσια, ώστε και το ότι είναι ελαττωμένη πολύ λίγο από τους αγγέλους, γευόμενη το θάνατο, αυξάνει τη υπεροχή της σε όλα. Και έτσι είναι η μόνη από όλους τους αιώνες και από όλους τους αρίστους που διαιτάται με το σώμα στον ουρανό μαζί με τον Υιό και θεό.

Η θεομήτωρ είναι ο τόπος όλων των χαρίτων και πλήρωμα κάθε καλοκαγαθίας και εικόνα κάθε αγαθού και κάθε χρηστότητας, αφού είναι η μόνη που αξιώθηκε όλα μαζί τα χαρίσματα του Πνεύματος και μάλιστα η μόνη που έλαβε παράδοξα στα σπλάχνα της εκείνον στον οποίο βρίσκονται οι θησαυροί όλων των χαρισμάτων. Τώρα δε με το θάνατό της προχώρησε από εδώ προς την αθανασία και δίκαια μετέστη και είναι συγκάτοικος με τον Υιό στα υπερουράνια σκηνώματα και από εκεί επιστατεί με τις ακοίμητες προς αυτόν πρεσβείες εξιλεώνοντας αυτόν προς όλους μας.

Είναι τόσο πολύ πλησιέστερη από τους πλησιάζοντας το θεό, όχι μόνο από τους ανθρώπους, αλλά και από αυτές τις αγγελικές ιεραρχίες. «Τα Σεραφίμ στέκονταν γύρω του» (Ησαΐας 6,2) και ο Δαβίδ λέγει: «παρέστη η βασίλισσα στα δεξιά σου».

Βλέπετε τη διαφορά της στάσεως; Από αυτή μπορείτε να καταλάβετε και τη διαφορά της, κατά την αξία της τάξεως. Διότι τα Σεραφείμ ήταν γύρω από το θεό, πλησίον δε στον ίδιο μόνο η βασίλισσα και μάλιστα στα δεξιά του. Όπου κάθισε ο Χριστός στον ουρανό, δηλαδή στα δεξιά της μεγαλωσύνης, εκεί στέκεται και αυτή τώρα που ανέβηκε από τη γη στον ουρανό.

Ποιός δεν γνωρίζει ότι η Παρθενομήτωρ είναι εκείνη η βάτος που ήταν αναμμένη αλλά δεν καταφλεγόταν. (Ψαλμ.44,19) Και αυτή η λαβίδα, που πήρε το Σεραφίμ, τον άνθρακα από το θυσιαστήριο, που συνέλαβε δηλαδή απυρπολήτως το θείο πυρ και κανείς άλλος δεν θα μπορούσε να έλθει προς το θεό. Επομένως μόνη αυτή είναι μεθόριο της κτιστής και της άκτιστης φύσεως.

Ποιός θα αγαπούσε το Υιό και θεό περισσότερο από τη μητέρα, η οποία όχι μόνο μονογενή τον γέννησε, αλλά και μόνη της αυτή

χωρίς ανδρική ένωση, ώστε να είναι το φίλτρο διπλάσιο. Όπως λοιπόν, αφού μόνο δι' αυτής επεδήμησε προς εμάς, φανερώθηκε και συναναστράφηκε με τους ανθρώπους, ενώ πρίν ήταν αθέατος, έτσι και στον μελλοντικό ατελεύτητο αιώνα κάθε πρόοδος και αποκάλυψη μυστηρίων χωρίς αυτήν θα είναι αδύνατος. Δια μέσου της θεομήτορος θα υμνούν το θεό γιατί αυτή είναι η αιτία, η προστάτης και πρόξενος των αιωνίων. Αυτή είναι θέμα των προφητών, αρχή των Αποστόλων, εδραίωμα των μαρτύρων, κρηπίς των διδασκάλων, η ρίζα των απορρήτων αγαθών, η κορυφή και τελείωση κάθε αγίου.

Ω Παρθένε θεία και τώρα ουρανία, πως να περιγράψω όλα σου τα προσόντα; Πως να σε δοξάσω, το θησαυρό της δόξας; Εσένα και η μνήμη μόνο αγιάζει αυτόν που την χρησιμοποιεί.

Μετάδωσε πλούσια λοιπόν τα χαρίσματά σου στο λαό σου, Δέσποινα, δώσε τη λύση των δεινών μας, μετάτρεψε όλα προς το καλύτερο με τη δύναμή σου, δίδοντας τη χάρη σου για να δοξάζουμε το προαιώνιο Λόγο που σαρκώθηκε από σένα για μας μαζί με τον άναρχο Πατέρα και το ζωοποιό Πνεύμα, τώρα και πάντοτε και στους ατελευτήτους αιώνες. Γένοιτο...

(απόσπασμα από τις Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς», τόμος 10ος)

Εγκώμιο στην Κοίμηση της Θεοτόκου

Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός

Τί εἶναι αὐτὸ τὸ μυστήριον τὸ μέγα, ποῦ συντελεῖται γύρω ἀπὸ τὸ πρόσωπό σου, ἱερὴ Μητέρα καὶ Παρθένη; «Εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξὶ καὶ εὐλογημένος ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σου». Ὅσο ὑπάρχουν ἄνθρωποι θὰ σὲ μακαρίζουν, γιατί μονάχα Σὺ εἶσαι ἄξια γιὰ μακαρισμό!

Καὶ νὰ ποῦ ὅλες οἱ γενιές Σὲ μακαρίζουν. Ἐσένα εἶδαν οἱ θυγατέρες τῆς Ἱερουσαλήμ, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας, καὶ σὲ μακάρισαν οἱ βασίλισσες, δηλαδή οἱ ψυχές τῶν δικαίων, καὶ θὰ σὲ ὑμνοῦν αἰώνια. Γιατί Σὺ εἶσαι ὁ θρόνος ὁ βασιλικός, στὸν ὁποῖον παραστέκονται Ἄγγελοι κοιτάζοντας τὸν Βασιλέα καὶ Δημιουργὸ νὰ κάθεται ἐπάνω του.

Σὺ ἔγινες Ἐδὲμ νοητή, πῶς ἱερὴ καὶ πῶς θεϊκὴ ἀπὸ τὴν παλιά. Γιατί σὲ ἐκείνη τὴν Ἐδὲμ ἔμεινε ὁ Ἄδὰμ ὁ γήινος, ἐνῶ σ' Ἐσένα ὁ Κύριος τοῦ οὐρανοῦ.

Ἐσένα προεικόνισε ἡ κιβωτός, γιατί Σὺ γέννησες τὸν Χριστό, τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου, ποῦ καταπόντισε τὴν ἁμαρτία καὶ κατασίγησε τὰ κύματά της.

Ἐσένα προεικόνισε ἡ βάτος, Ἐσένα εἶχαν ἐπιγράψει προφητικῶς οἱ θεοχάρακτες πλάκες, Ἐσένα προζωγράφησε ἡ κιβωτὸς τοῦ νόμου καὶ Σένα εἶχαν φανερὰ προτυπώσει ἡ στάμνα ἡ χρυσὴ καὶ ἡ λυχνία καὶ

ἡ τράπεζα καὶ ἡ ράβδος τοῦ Ἀαρών ποὺ ‘χε βλαστήσει.

Ἀπὸ Σένα προῆλθε ἡ φλόγα τῆς θεότητος, τὸ μέτρο καὶ ὁ Λόγος τοῦ Πατρός, τὸ γλυκύτετο καὶ οὐράνιο μάννα, τὸ ὄνομα τὸ ἀπερίγραπτο καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ ὀνόματα, τὸ φῶς τὸ αἰώνιο καὶ ἀπρόσιτο, ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς ὁ οὐράνιος, ὁ καρπὸς ποὺ δὲν γεωργήθηκε, ἀλλὰ βλάστησε ἀπὸ Σένα μὲ σῶμα ἀνθρώπινο.

Ἐσένα δὲν προμηνοῦσε τὸ καμίνι ποὺ ἔβγαζε φωτιὰ καὶ ταυτόχρονα δρόσιζε ἀλλὰ καὶ ἔκαιγε κι ἦταν ἀντίτυπο τῆς θείας φωτιᾶς πού μέσα Σου κατοίκησε;

Παρὰ λίγο ὅμως θὰ ξεχνοῦσα τὴ σκάλα τοῦ Ἰακώβ. Τί δηλαδή; Δὲν εἶναι φανερὸ σὲ ὅλους ὅτι Ἐσένα προεικόνιζε κι ἦταν προτύπωσή Σου; Ὅπως ὁ Ἰακώβ εἶχε δεῖ τὶς ἄκρες τῆς σκάλας νὰ ἐνώνουν τὸν οὐρανὸ μὲ τὴ γῆ καὶ νὰ ἀνεβοκατεβαίνουν σ’ αὐτὴν Ἄγγελοι, ἔτσι κι ἐσὺ ἔνωσες αὐτὰ ποὺ ἦσαν πρὶν χωρισμένα, ἀφοῦ μπῆκες στὴ μέση θεοῦ καὶ ἀνθρώπων κι ἔγινες σκάλα, γιὰ νὰ κατεβεῖ σὲ μᾶς ὁ θεός, ποὺ πῆρε τὸ ἀδύναμο προζύμι μας καὶ τὸ ἔνωσε μὲ τὸν ἑαυτό Του κι ἔκανε τὸν ἀνθρώπινο νοῦ ποὺ βλέπει τὸν θεό.

Ποῦ θὰ ἀποδώσουμε ἀκόμη τὰ κηρύγματα τῶν Προφητῶν; Σ’ Ἐσένα, ἂν θέλουμε νὰ δείξουμε ὅτι εἶναι ἀληθινά! Γιατί, ποῖο εἶναι τὸ Δαβιτικὸ μαλλὶ τοῦ προβάτου πού πάνω του ἔπεσε σὰν βροχὴ ὁ Υἱὸς τοῦ θεοῦ, πού εἶναι συνάναρχος μὲ τὸν Πατέρα; Δὲν εἶσαι Σὺ ὀλοφάνερα;

Ποιὰ εἶναι ἐπίσης ἡ Παρθένος, ποὺ ὁ Ἡσαΐας προορατικῶς προφήτευσε ὅτι θὰ συλλάβει καὶ θὰ γεννήσει Υἱὸν τὸν θεό, πού εἶναι μαζί μας;

Καὶ ποῖο εἶναι τὸ βουνὸ τοῦ Δανιήλ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο κόπηκε πέτρα, ἀγκωνάρι, ὁ Χριστός, χωρὶς νὰ ὑποκύψει σὲ ἀνθρώπινο ἐργαλεῖο;

Ἄς ἔρθει ὁ Ἰεζεκιήλ ὁ θεϊκότετος κι ἂς δείξει πύλη ποὺ ἔχει κλειστῆ καὶ ποὺ πέρασε ἀπὸ μέσα τῆς μόνο ὁ Κύριος καὶ παραμένει κλειστή.

Ἐσένα, λοιπόν, κηρύττουν οἱ Προφῆτες. Ἐσένα διακονοῦν οἱ

Ἄγγελοι καὶ ὑπηρετοῦν οἱ Ἀπόστολοι. Ἐσένα σήμερα, καθὼς ἀναχωροῦσες πρὸς τὸν Υἱό Σου, περιτριγύριζαν ψυχὲς Δικαίων καὶ Πατριαρχῶν καὶ τὸ ἄπειρο πλῆθος τῶν θεοφόρων Πατέρων, ποὺ συγκεντρώθηκαν ἀπὸ τὰ πέρατα τῆς γῆς, σὰν μέσα σὲ σύννεφο, ψάλλοντας ὕμνους ἱεροῦς σ' Ἐσένα, τὴν πηγὴ τοῦ ζωαρχικοῦ σώματος τοῦ Κυρίου, πλημμυρισμένοι ἀπὸ τὰ θεία συναισθήματα.

Ὡ, πῶς ἡ πηγὴ τῆς ζωῆς μεταφέρεται πρὸς τὴν ζωὴν διὰ μέσου τοῦ θανάτου! Πῶς νὰ ὀνομάσουμε τὸ μυστήριον τοῦτο ποὺ σχετίζεται μὲ Σένα; Θάνατος; Μά, ἂν καὶ ἡ πανίερη καὶ μακαρία ψυχὴ Σου χωρίζεται ἀπὸ τὸ ἀμίαντο σῶμα Σου καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα Σου παραδίδεται στὴν ταφὴ, ὅμως δὲν παραμένει στὸ θάνατος κι οὔτε διαλύεται ἀπὸ τὴ φθορά. Ὅπως ὁ ἥλιος, ὁ ὀλόλαμπρος καὶ πάντα φωτεινός, ὅταν σκεπαστεῖ γιὰ λίγο ἀπὸ τὸ σῶμα τῆς σελήνης, φαίνεται σὰν νὰ χάνεται καὶ τὸ σκοτάδι νὰ παίρνει τὴ θέσιν τῆς λάμπης του, μὰ αὐτὸς δὲν χάνει τὸ φῶς του, ἀλλὰ ἔχει μέσα του τὴν πηγὴ τοῦ φωτός. Ἔτσι κι Ἐσύ, ἂν καὶ καλύπτεσαι σωματικῶς ἀπὸ τὸν θάνατος γιὰ κάποιο χρονικὸ διάστημα, ἐντούτοις ἀναβλύζεις πλούσια, καθαρὰ κι ἀτέλειωτα τὰ νάματα τοῦ θείου φωτός καὶ τῆς ἀθάνατης ζωῆς, ποταμοὺς χάριτος καὶ πηγὰς ἰαμάτων.

Ἐσὺ ἄνθισες σὰν δένδρο γλυκύτατο κι εἶναι ὁ καρπός Σου εὐλογία στὸ στόμα τῶν πιστῶν! Γι' αὐτὸ καὶ δὲν θὰ ὀνομάσω θάνατος τὴν ἱερὴ μετάστασή Σου, ἀλλὰ κοίμησις ἢ ἀποδημία ἢ ἐνδημία, γιὰ νὰ ἐκφρασθῶ καλύτερα, ἀφοῦ, φεύγοντας ἀπὸ τὴν κατοικία τοῦ σώματος, πηγαίνεις νὰ κατοικήσεις στὰ καλύτερα, στὰ δεξιὰ τοῦ θρόνου τοῦ Υἱοῦ Σου.

Ἄγγελοι μαζὶ μὲ Ἀρχαγγέλους Σὲ μεταφέρουν ἀπὸ τὴ γῆ στοὺς οὐρανοὺς. Καθὼς περνᾷς εὐλογεῖται ὁ ἀέρας καὶ ὁ αἰθέρας καθαγιαζέται. Χαίροντας ὑποδέχεται ὁ οὐρανὸς τὴν ψυχὴ Σου. Σὲ προῦπαντοῦν οἱ οὐράνιες δυνάμεις μὲ ὕμνους ἱεροῦς καὶ τελετὴ χαρμόσυνη: «τίς αὐτὴ ἡ ἀναβαίνουσα λελευκανθισμένη, ἐγκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος;». Εἶσαι ὡραία, λένε οἱ οὐράνιες δυνάμεις, σὰν τὸ φεγγάρι κι ὅλα τὰ Χερουβὶμ ἐκπλήσσονται καὶ τὰ Σεραφεῖμ Σὲ δοξάζουν, Ἐσένα ποὺ δὲν ἀνέβηκες μονάχα ὡς τὸν οὐρανό, σὰν τὸν Προφήτη Ἡλία, οὔτε μονάχα μέχρι τὸν τρίτον οὐρανό, σὰν τὸν

Ἀπόστολο Παῦλο, ἀλλὰ ἔφτασες μέχρις αὐτὸν τὸν θρόνο τοῦ Υἱοῦ Σου καὶ στέκεις κοντά Του μὲ πολλὴ κι ἀνείπωτη παρηρησία.

Ἐγινες, λοιπόν, εὐλογία γιὰ ὅλον τὸν κόσμον, ἀγιασμὸς γιὰ τὸ σύμπαν, ἄνεση γιὰ τοὺς κουρασμένους, παρηγοριὰ γιὰ τοὺς πενθοῦντες, θεραπεία γιὰ τοὺς ἀρρώστους, λιμάνι γιὰ τοὺς θαλασσοδαρμένους, συγχώρηση γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς, παρηγοριὰ γιὰ τοὺς λυπημένους, πρόθυμη βοήθεια γιὰ ὅλους ποὺ σὲ ἐπικαλοῦνται, ἀρχὴ καὶ μέση καὶ τέλος ὅλων τῶν ἀγαθῶν ποὺ ξεπερνοῦν τὸν νοῦ μας.

Πῶς ὑποδέχθηκε ὁ οὐρανὸς αὐτὴν ποὺ ἔγινε πλατύτερη ἀπ' αὐτόν; Καὶ πῶς ὁ τάφος δέχθηκε Αὐτὴν ποὺ δέχθηκε μέσα Της τὸν Θεόν; Ὡ μνημα ἱερὸ καὶ θαυμαστὸ καὶ σεβάσμιο καὶ προσκυνητό, ποὺ καὶ τώρα τὸ περιποιοῦνται Ἄγγελοι, παρευρισκόμενοι μὲ πολλὸν σεβασμὸ καὶ φόβο, καὶ ἄνθρωποι ποὺ ἔρχονται σ' αὐτὸ μὲ πίστη, τιμώντας το, προσκυνώντας το, φιλώντας το μὲ μάτια καὶ χεῖλια καὶ μὲ πόθο ψυχῆς ἀντλώντας πλοῦτο ἀγαθῶν.

Ἐμπρός, λοιπόν, ἄς ταξιδέψουμε νοερὰ μακριὰ ἀπ' τὴ ζωὴ αὐτὴ μαζὶ μὲ τὴν Παναγία, ποὺ φεύγει ἀπ' τὴ γῆ αὐτῆ.

Ἐλᾶτε ὅλοι μὲ πόθο καρδιακό, ἄς κατεβοῦμε στὸν τάφο μαζὶ μὲ τὴν Παρθένο ποὺ κατέρχεται σ' αὐτόν. Ἄς παρασταθοῦμε ὀλόγυρα στὸ ἱερότατο κρεβάτι της.

Ἄς ψάλλουμε ὕμνους ἱερούς, τέτοια περίπου λέγοντας μελωδικὰ ᾄσματα: «Χαῖρε Κεχαριτωμένη, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ». Χαῖρε ἁμνὰς ποὺ γέννησες τὸν Ἄμνὸ τοῦ Θεοῦ. Χαῖρε σὺ ποὺ εἶσαι πιὸ πάνω ἀπὸ τὶς ἀγγελικὲς δυνάμεις. Χαῖρε ἡ δούλη καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ.
Ἄμην

Πηγὴ κειμένου : [ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΕΑ](#)

Ο πολλαπλασιασμός των άρτων (Κυριακή Η´Ματθαίου)

Άγιου Νικολάου Βελιμίροβιτς

«Ὁ δὲ εἶπε· φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε» (Ματθ. ιδ´ 18). Τώρα εἶχε ἔρθει ἡ δική Του ὥρα. Οἱ ὄχλοι δὲν μπορούσαν νὰ βροῦν τρόφιμα γιὰ νὰ φάνε. Οἱ ἀπόστολοι ὁμολόγησαν τὴν ἀδυναμία τους, δὲν μπορούσαν νὰ τοὺς βοηθήσουν. Τότε καὶ μόνο τότε ἦρθε ἡ δική Του ὥρα. Τὸ κλίμα ἦταν ὥριμο γιὰ νὰ γίνει τὸ θαῦμα.

«Καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους, οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις» (Ματθ. ιδ´ 19). Γιατί κοίταξε πρῶτα στὸν οὐρανὸ ὁ Κύριος; Ὅταν ἔκανε πολλὰ ἀπὸ τ´ ἄλλα θαύματά Του δὲν τὸ εἶχε κάνει, δὲν εἶχε ξανακοιτάξει στὸν οὐρανό. Δὲν τὸ ἔκανε ὅταν ἄνοιγε τὰ μάτια τῶν τυφλῶν, ὅταν θεράπευε τοὺς λεπρούς, ἔβγαζε δαιμόνια ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, γαλήνευε τὴν θάλασσα, ἔκανε τὸ νερὸ κρασί κι ὅταν ἀκόμα ἀνάσταине νεκρούς. Γιατί λοιπὸν στὴν συγκεκριμένη αὐτὴ περίπτωση ἔστρεψε τὰ μάτια Του πρὸς τὸν οὐρανό, πρὸς τὸν οὐράνιο Πατέρα Του; Πρῶτον, γιὰ νὰ κάνει σαφῆ στοὺς ἀνθρώπους τὴν ταυτότητα τῆς θέλησής Του μ´ ἐκείνην τοῦ Πατέρα Του, νὰ καταρρίψει τὴν ἄποψη καὶ κατηγορία τῶν Φαρισαίων, πῶς τὰ θαύματα τὰ ἔκανε μὲ τὴ συνέργεια τῶν δαιμόνων. Δεύτερον, γιὰ νὰ δώσει ὡς ἄνθρωπος στὸν κόσμον τὸ

παράδειγμα τῆς ταπείνωσης ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καθὼς καὶ τῆς εὐχαριστίας γιὰ κάθε ἀγαθὸ ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸν Θεό. Ἐνα παρόμοιο παράδειγμα μᾶς ἔδωσε καὶ στὸ Μυστικὸ Δεῖπνο: «Λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε...» (Ματθ. κς´ 26). Εὐχαρίστησε τὸν οὐράνιο Πατέρα Του κι ὕστερα εὐλόγησε τὸ ψωμί, ὡς δῶρο Θεοῦ. Κι ἐμεῖς πρέπει νὰ εὐχαριστοῦμε καὶ νὰ ὑμνοῦμε τὸ Θεὸ γιὰ τὰ δῶρα Του σὲ κάθε γεῦμα, ὅσο λιτὸ κι ἂν εἶναι. Τρίτον, ὡς Θεός, μὲ τὸν πολλαπλασιασμὸ τῶν ἄρτων – μία πράξη ποὺ μοιάζει πολὺ μὲ νέα δημιουργία – νὰ ἐκφράσει τὴν ἐνότητα δύναμης τῆς Ἁγίας Τριάδος: τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς ὁμοουσίου καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ Δημιουργοῦ τῶν πάντων.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς «ἔκλασε», ἔκοψε τὸν ἄρτο μὲ τὰ ἴδια Του τὰ χέρια. Γιατί; Γιατί δὲν ἔδωσε ἐντολὴ στοὺς ἀποστόλους Του νὰ τὸ κάνουν; Γιὰ νὰ δείξει πὼς ἐπιθυμοῦσε νὰ λογαριάσει τοὺς ἀνθρώπους ὡς φιλοξενούμενούς Του, νὰ τονίσει τὴ μεγάλη ἀγάπη Του γι' αὐτοὺς καὶ νὰ διδάξει ἔτσι κι ἐμᾶς πὼς, ὅταν δίνουμε ἐλεημοσύνη καὶ δῶρα, πρέπει νὰ τὸ κάνουμε μὲ ἀγάπη καὶ ἰλαρότητα, ὅπως κι Ἐκεῖνος.

«Καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις· οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὡσεὶ πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων» (Ματθ. ιδ´ 20,21). Αὐτὸ εἶναι τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων, ἡ δόξα ποὺ ξεπερνάει κάθε ἄλλη δόξα! Γιὰ νὰ πάρουν πέντε χιλιάδες ἄνθρωποι (χωρὶς νὰ συνυπολογιστοῦν οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ) ἀπὸ μία μπουκιὰ ψωμί, ὅπως τὸ ἀντίδωρο ποὺ παίρνουμε στὴν ἐκκλησία, τὰ πέντε ψωμιὰ δὲν θὰ ἔφταναν μὲ τίποτα. Ἐδῶ ὅμως ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν καὶ μάλιστα περίσσεψαν καὶ δώδεκα κοφίνια. Ἄν αὐτὴ ἦταν κάποια ὀφθαλμαπάτη, δὲν θὰ ἔγραφε ὁ εὐαγγελιστὴς πὼς ἐχορτάσθησαν. Ἄν κάποιος ἄνθρωπος μπορούσε νὰ ἐξαπατήσει ἕναν ἄλλο ὅτι ἔφαγε, δὲν θὰ μπορούσε ὅμως νὰ πείσει ἕναν πεινασμένο ὅτι χόρτασε. Ἄν πράγματι ἦταν αὐτὸ κάποια ὀφθαλμαπάτη, ἀπὸ ποῦ προέκυψαν τὰ περισσεύματα, ποὺ γέμισαν δώδεκα κοφίνια ψωμιὰ;

Ὅχι! Μόνο ἄνθρωποι ποὺ ἡ καρδιά τους εἶχε νεκρωθεῖ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία μπορούν νὰ τὸ ἀποκαλέσουν ὀφθαλμαπάτη αὐτό. Ἦταν πραγματικὸ γεγονός, ὅπως πραγματικὸς εἶναι κι ὁ Θεός. Πρέπει νὰ προσέξετε ὅμως πὼς γιὰ τὸ θαῦμα αὐτὸ δὲν ξεσηκώθηκαν φωνῆς ἐναντίον Του, δὲν τοῦ ἔδωσαν κάποιες ἀνόητες ἐρμηνεῖες, ὅπως

ἔκαναν οἱ Φαρισαῖοι σὲ πολλὰ ἄλλα ἀπὸ τὰ θαύματά Του. Κι ὄχι μόνο δὲν τὸ ἀμφισβήτησε κανένας, ἀλλὰ «οἱ ἄνθρωποι, ἰδόντες ὃ ἐποίησε σημεῖον ὃ Ἰησοῦς, ἔλεγον ὅτι οὗτός ἐστιν ἀληθῶς ὁ προφήτης ὃ ἐρχόμενος εἰς τὸν κόσμον (Ἰωάν. ς´ 14). Κι οἱ ὄχλοι ἤθελαν «ἄρπάζειν αὐτὸν ἵνα ποιήσωσιν αὐτὸν βασιλέα» (αὐτ. στίχ. 15). Τέτοια ἀπήχηση εἶχε στὸν λαὸ τὸ καταπληκτικὸ αὐτὸ θαῦμα!

Πότε προσπάθησε κάποιος νὰ μετατρέψει μία ἀπάτη σὲ βασιλιά; Αὐτὸ ὅμως ἦταν πραγματικὸ γεγονός. Οἱ ἄνθρωποι ξεσηκώθηκαν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια καὶ ἤθελαν νὰ κάνουν τὸν Χριστὸ βασιλιὰ μὲ τὸ ζόρι. Κι αὐτὸ θὰ εἶχε γίνεи, ἂν ὁ Χριστὸς δὲν εἶχε ἀπομακρυνθεῖ μόνος Του. Κι ἔτσι ματαιώθηκε τὸ σχέδιο τοῦ πλήθους ποὺ ριγοῦσε ἀπὸ ἐνθουσιασμό.

«Καὶ εὐθέως ἠνάγκασεν ὁ Ἰησοῦς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἐμβῆναι εἰς τὸ πλοῖον καὶ προάγειν αὐτὸν εἰς τὸ πέραν, ἕως οὗ ἀπολύση τοὺς ὄχλους» (Ματθ. ιδ´ 22). Δὲν εἶναι περίεργο τὸ γεγονός ὅτι ὁ Χριστὸς ἀνάγκασε τοὺς μαθητὲς Του νὰ μποῦν σὲ πλοῖο καὶ νὰ φύγουν πρὶν ἀπὸ τὸν ἴδιο; Γιατί τὸ ἔκανε αὐτό; Πρῶτον, γι' αὐτὸ ποὺ εἶχε γίνεи. Καὶ δεύτερον, γι' αὐτὸ ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνεи. Τοὺς ἄφησε ν' ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὸ πλῆθος ὅσο πιὸ γρήγορα γινόταν, γιὰ νὰ συλλογιστοῦν καὶ νὰ συζητήσουν μεταξύ τους τὸ μεγάλο θαῦμα τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἄρτων. Τοὺς ἄφησε νὰ ταξιδέψουν μὲ τὸ πλοῖο, ὅπου ὁ Κύριος θὰ τοὺς ἐπισκεπτόταν σύντομα μ' ἕνα καινούργιο κι ἀνήκουστο θαῦμα: θὰ τοὺς πλησίαζε περπατώντας πάνω στὸ νερό, ὅπως περπατάει κανεὶς σὲ στέρεο ἔδαφος. Ὁ Κύριος γνώριζε ἐκεῖνο ποὺ ἐπρόκειτο νὰ γίνεи καὶ τί θὰ ἔκανε ὁ ἴδιος. Οἱ μαθητὲς Του, ποὺ δὲν ἔβλεπαν τίποτα, ἐνίσωσαν ἔκπληξη ποὺ ὁ Χριστὸς τοὺς ἔστειλε πρὶν ἀπ' Αὐτόν. Τὸν ἄφησαν ὅμως μόνο Του μὲ τὸ πλῆθος, κατέβηκαν ἀπὸ τὸ ὄρος στὴν θάλασσα καὶ ξεκίνησαν τὸ ταξίδι.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο

Ἁγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς

«Ὁμιλίες Δ´ – Κυριακοδρόμιο», ἐκδ. Πέτρου Μπότση, 2012

Ερμηνεία εις το πρώτον Κανόνα της εορτής της Κοιμήσεως

Ἁγίου Νικοδήμου ἀγιορείτου

Ἦδη θ´. Ὁ Εἰρμός

*Νενίκηνται τῆς φύσεως οἱ ὄροι, ἐν σοί, Παρθένε ἄχραντε·
παρθενεύει γάρ τόκος, καί ζωὴν προμνηστεύεται θάνατος· Ἡ μετὰ
τόκον Παρθένος, καί μετὰ θάνατον ζῶσα, σώζοις αἰεὶ, θεοτόκε τὴν
κληρονομίαν Σου.*

Ἐρμηνεία

Στοχαζόμενος ὁ Ἱερός Μελωδός, ὅτι εἰς τό ὑποκείμενον τῆς Παρθένου Μαρίας πολλοὶ νόμοι τῆς φύσεως ἐνικήθησαν, καί τρόπον τινά ἱλιγγιάσας, καί περαιτέρω μὴ δυνάμενος νά ἐννοήσῃ, θαυμαστικῶς ἀνεβόησεν· Ὡ Παρθένε καθαρωτάτη καί ἄσπιλε! Εἰς Σέ ἐνικήθησαν οἱ νόμοι τῆς φύσεως· φύσεως δέ νόμος εἶναι, ὁποῖα γυνή γεννήσῃ, νά μὴ μένη πλέον παρθένος· Σύ δέ Παρθένος οὔσα συνέλαβες ἀσπόρως, καί Παρθένος οὔσα, ἐγέννησας ἀφθόρως (τοῦτο γάρ δηλοῖ τό, Παρθενεύει τόκος)· ὅθεν εἶπεν ὁ θεοφόρος Μάξιμος· Ὁν (θεόν λόγον) Παρθένος ὑπερφυῶς τεκοῦσα παρέλυσεν οὐδέν τῆς παρθενίας τεκμήριον· ὡς γάρ αὐτός ἄνθρωπος γέγονεν, οὐκ ἀλλοιώσας τὴν φύσιν, οὐδ' ἀμείψας τὴν δύναμιν· οὕτω τὴν τεκοῦσαν καί Μητέρα ποιεῖ, καί Παρθένον διατηρεῖ· θαύματι θαῦμα κατὰ ταυτὸν διερμηνεύων ἅμα, καί θατέρω κρύπτων τό ἕτερον· τοσοῦτον Μητέρα τὴν Παρθένον ποιούμενος, ὅσον διὰ τῆς κυήσεως ἅλута τά τῆς παρθενίας δεσμά ἀπεργάσασθαι» (Κεφάλαιον θ´ τῆς γ´ ἑκατοντάδος τῶν γνωστικῶν).

Νόμος φύσεως εἶναι, ὅταν διὰ τοῦ θανάτου χωρισθῇ ἡ ψυχὴ ἀπὸ τοῦ σώματος, τό σῶμα νά τίθεται ἐν τάφῳ καί νά διαλύεται εἰς τά ἐξ ὧν συνετέθη· εἰς τό ἰδικόν Σου ὅμως σῶμα, θεοτόκε, ὁ θάνατος δέν ἐπροξένησε διαφθοράν καί διάλυσιν, ἀλλά ζωὴν καί ἀφθαρσίαν·

καθότι μετά τρεῖς ἡμέρας, ἐνωθεῖσα πάλιν ἡ ἄχραντος ψυχὴ Σου μέ τό θεοδόχον σῶμά Σου, ἀνέστη ἀπό τόν τάφον, καί ἀνελήφθη εἰς τούς Οὐρανοὺς. Οὗτοι μὲν εἶναι οἱ φανεροὶ νόμοι τῆς φύσεως, οἵτινες ἐνικήθησαν εἰς τὴν θεοτόκον· ἐάν δέ θέλῃ τινὰς νά βαθύνη περισσότερο, εὐρίσκει καί ἄλλους νόμους τῆς φύσεως νικηθέντας· οἶον, νόμος τῆς φύσεως εἶναι νά διαπλάττεται καί νά ἐξεικονίζεται τό βρέφος ἐν τῇ κοιλίᾳ ἀπό ὀλίγον· εἰς Σέ ὁμως, Παρθένε, ἐνικήθη καί ὁ νόμος οὗτος, διότι τό θεοὑπόστατον βρέφος Σου εὐθύς ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ὅλον ἐξεικονίσθη, καί ὄχι κατ' ὀλίγον· καθὼς λέγει ὁ μέγας Βασίλειος (καί ὄρα τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Τροπαρίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τοῦ λέγοντος· Ζητεῖς παρ' ἐμοῦ γνῶναι, Παρθένε). Νόμος τῆς φύσεως εἶναι, τό ἐν τῇ κοιλίᾳ βρέφος νά προξενῆ βάρος εἰς τὴν μητέρα του· ἀλλ' ὁ Δεσπότης Χριστός, βρέφος ὢν ἐν τῇ κοιλίᾳ Σοῦ τῆς Μητρός του, οὐδένα τοιοῦτον βάρος εἰς Σέ ἐπροξένησε· διό καί παρά Σοῦ ἐβαστάζετο ἀκόπως εἰς ὅλους τούς ἐννέα μῆνας τῆς κυφορίας του· καθὼς παρά πολλοῖς θεολόγοις ὁμολογεῖται. Καί ἄλλοι δέ πολλοὶ νόμοι τῆς φύσεως λεπτότεροι ἐνικήθησαν ἐν Σοί τῇ Παρθένῳ, τούς ὁποίους ἀφίνομεν, διότι ὑπερβαίνουνσι κάθε λόγον ὁμοῦ καί διάνοιαν· περί ὧν ὁ μὲν θεολόγος Γρηγόριος εἶπε· «Νόμοι φύσεως καταλύονται» (Λόγος εἰς τὴν Χριστοῦ Γέννησιν). ὁ δέ μέγας Μάξιμος εἶπε· «Σκοπήσωμεν πιστῶς τό μυστήριον τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως, καί μόνον δοξάσωμεν ἀπεριέργως τόν τοῦτο γενέσθαι δι' ἡμᾶς εὐδοκήσαντα· τίς γάρ δυνάμει θαρρῶν λογικῆς ἀποδείξεως, ἐξειπεῖν δύναται, πῶς θεοῦ Λόγου γίνεται σύλληψις; πῶς γέννησις σαρκός ἄνευ σπορᾶς; πῶς γέννησις ἄνευ φθορᾶς; πῶς Μήτηρ, ἡ μετά τόκον διαμείνασα Παρθένος; πῶς ὁ ὑπερτελής καθ' ἡλικίαν προέκοπτε; καί ἵνα τό πρῶτον καί τελευταῖον εἶπω, πῶς θεός ἄνθρωπος γίνεται; καί τό δὴ πλέον μυστηριωδέστερον; πῶς οὐσιωδῶς ἐν σαρκί καθ' ὑπόστασιν ὁ Λόγος, ὁ κατ' οὐσίαν ὑποστατικῶς ὅλος ὑπάρχων ἐν τῷ Πατρὶ; πῶς ὁ αὐτός καί ὅλος ἐστὶ θεός κατὰ φύσιν, καί ὅλος γέγονε κατὰ φύσιν ἄνθρωπος, μηδεμίαν φύσιν ἡρνημένος παντάπασι, μήτε τὴν θείαν, καθ' ἣν ὑπάρχει θεός, μήτε τὴν ἡμετέραν καθ' ἣν γέγονεν ἄνθρωπος; ταῦτα πίστις μόνη χωρεῖ τά μυστήρια» (Κεφάλαιον ιγ' τῆς γ' ἑκατοντάδος τῶν Γνωστικῶν).

Προσφέρει δέ ἀκολουθῶς ὁ Μελωδός μίαν ἱκεσίαν πρὸς τὴν Θεοτόκον, καὶ λέγει· Σύ, ὅπου ἔμεινας Παρθένος μετὰ τὸν τόκον, καθὼς ἦσουν καὶ πρὸ τόκου, Σύ, ὅπου εἶσαι ζωντανή καὶ μετὰ τὸν θάνατον, Σύ, Ἀειπάρθενε, ἄμποτε νὰ σώζης πάντοτε ἀπὸ κάθε βλάβην τῶν ὀρατῶν καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν τὴν κληρονομίαν Σου, ἡμᾶς τοὺς Χριστιανούς, τοὺς ὁποίους ἔλαβεν ὁ Υἱός Σου κληρονομίαν παρὰ τοῦ Πατρός, κατὰ τὸ ψαλμικόν, «Δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου» (Ψαλ. β´ 8)· πρόδηλον γάρ, ὅτι ἡ κληρονομία τοῦ Υἱοῦ εἶναι κληρονομία κοινὴ καὶ τῆς Μητρός.

Τροπάριον

Ἐξίσταντο Ἀγγέλων αἱ δυνάμεις, ἐν τῇ Σιών σκοπούμεναι τὸν οἰκεῖον Δεσπότην, γυναικίαν ψυχὴν χειριζόμενον· τῇ γάρ ἀχράντως τεκούση, υἱοπρεπῶς προσεφώνει· Δεῦρο σεμνή, τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ συνδοξάσθητι.

Ἑρμηνεία.

Ὅταν ἡ κυρία ἡμῶν Θεοτόκος ἔμελλε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὸν Κόσμον τοῦτον διὰ τῆς ζωηφόρου αὐτῆς κοιμήσεως, τότε ὁ Υἱός αὐτῆς καὶ Θεός, τιμῶν τὴν Μητέρα Του, ἤλθε μὲ ἄρρητον τρόπον καὶ ἀκατάληπτον εἰς τὸ ὄρος Σιών, ὅπου εὕρισκετο ἐπὶ κλίνης τὸ θεοδόχον σῶμα τῆς Θεομήτορος, διὰ νὰ παραλάβῃ τὴν ἄμωμον ψυχὴν τῆς Παναγίας Μητρός Του· οὕτω γάρ πανηγυρίζει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης, λέγων· «Τίνα ἄλλο δοκεῖ πεπράχθαι τοτηνικάδε; ὡς μοι δοκεῖ, ἡ τοῦ Βασιλέως πρὸς τὴν οἰκείαν λοχεύτριαν ἔλευσις, χερσὶ θείας καὶ ἀκηράτοις ὑποδεχομένου τὴν ἱεράν ταύτης ψυχὴν εἰλικρινῆ τε καὶ ἄμωμον· καὶ αὕτη, οἷα εἰκός, ἔφησεν· Εἰς χεῖρας Σου, τέκνον ἐμόν, τὸ πνεῦμά μου παρατίθημι» (Λόγος οὗ ἡ ἀρχή· «Ἔστι μὲν ἀνθρώπων»).

Ταῦτα λοιπὸν γινώσκων ὁ Ἱερός Κοσμᾶς, λέγει οὕτω· αἱ Δυνάμεις τῶν οὐρανίων Ἀγγέλων ἐξεπλάγησαν, διότι ἔβλεπον, ὅτι ἤλθεν ἀοράτως εἰς τὴν ἁγίαν Σιών, ὅπου ἡ Θεοτόκος εὕρισκετο, ὁ Δεσπότης καὶ Κύριός των Ἰησοῦς Χριστός, καὶ ὅτι ἐνηγκαλίσθη γλυκερώτατα καὶ υἱοπρεπέστατα τὴν ὀλόφωτον ψυχὴν τῆς κατὰ

φύσιν μὲν γυναικός, ὑπὲρ φύσιν δὲ ἁγιωτάτης Μητρός Του. Ἐπιφέρει δὲ ἀκολουθῶς ὁ Μελωδός καί ποῖα λόγια ἐπροσφώνει υἱοπρεπῶς ὁ Υἱός εἰς τὴν Μητέρα, ὁ παμφίλτατος εἰς τὴν παμφιλτάτην· Ἐλθέ, ὦ Μῆτέρ μου γλυκυτάτη εἰς τὰ οὐράνια, διὰ νά συνδοξάζεσαι καί νά συμβασιλεύης αἰωνίως μαζί μέ ἐμέ τόν Υἱόν καί Θεόν Σου.

Συμφώνως μέ τόν θεῖον Κοσμᾶν γράφει καί ὁ ὁμόψυχος αὐτοῦ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης ποῖα λόγια εἶπε τότε ὁ Υἱός πρὸς τὴν Μητέρα, τό ἱερώτατον αὐτῆς πνεῦμα λαμβάνων εἰς χεῖρας· «Κάτιθι, κάτιθι Δέσποτα, τῇ Μητρί κατά χρέος ἀποτινύς τά ὀφειλόμενα θρέπτα· θείας ἀναπέτασον χεῖρας· δέξαι ψυχὴν μητρικὴν ὁ Πατρικαῖς χερσί τό πνεῦμα ἐπί Σταυροῦ παραθέμενος· φώνησον πρὸς αὐτὴν ἡδύτι ψιθύρισμα· ἐλθέ ἢ καλή πλησίον μου, ἢ τῷ κάλλει τῆς παρθενίας ὑπὲρ ἥλιον μαρμαρύσσουσα· μετέδωκάς μοι τῶν σῶν, δεῦρο τῶν ἐμῶν συναπόλαυσον· δεῦρο, Μῆτερ, πρὸς τόν Υἱόν· συμβασίλευσον τῷ ἐκ σοῦ σύν Σοί πτωχεύσαντι» (Λόγος οὗ ἡ ἀρχὴ «Ἔθος ἐστί τοῖς ἐρωτικῶς»). Ἔφη δὲ καί ὁ τῆς Θεσσαλονίκης θεῖος Γρηγόριος· «Αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Σαβαώθ καί Υἱοῦ τῆς Ἀειπαρθένου ταύτης ἀοράτως παρόντος, καί τὴν ἐξόδιον ἀποδιδόντος τῇ Μητρί τιμὴν, οὗ ταῖς χερσί καί τό θεοφόρον ἐναπέθετο πνεῦμα» (Λόγῳ εἰς τὴν Κοίμησιν).

Τροπάριον.

Συνέστειλε χορός τῶν Ἀποστόλων, τό θεοδόχον σῶμά σου, μετὰ δέους ὀρῶντες, καί φωνῆ λιγυρᾶ προσφθεγγόμενοι· Εἰς οὐρανίους θαλάμους, πρὸς τόν Υἱόν ἐκφοιτῶσα, σώζοις αἰεὶ, θεοτόκε τὴν κληρονομίαν Σου.

Ἑρμηνεία.

Τελευταῖον εἶναι τό Τροπάριον τοῦτο τοῦ παρόντος Κανόνος· διό καί τό τελευταῖον ἔργον τῶν θείων Ἀποστόλων ἀναφέρει εἰς αὐτό ὁ Ἱερός Μελωδός, ὅπερ ἐστὶν ὁ ἐνταφιασμός τοῦ θεοδόχου σώματος τῆς θεοτόκου, διὰ τό ὁποῖον ἦλθον ἀπὸ τὰ πέρατα τοῦ Κόσμου μέ θεαρχικόν νεῦμα τοῦ Παντοκράτορος. Ὅθεν ἐπιστρέφων πρὸς τὴν θεοτόκον λέγει· ὦ νεκρόζωε Μαριάμ! ὁ χορός τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων

μέ σινδόνας έτείλιξε και ένταφίασεν εις τήν Γεθημανή τό καθάρόν και άχραντον σώμα Σου, τό όποϊον έδέχθη τόν Θεόν Λόγον, και έδάνεισεν εις αύτόν σάρκα έμψυχωμένην ψυχῆ λογικῆ, νοερᾶ, και θελητικῆ· έπρεπε γάρ αι χειρες τῶν Ίερῶν Αποστόλων τοῦ Χριστοῦ νά ένταφιάσουν τό σώμα τῆς Μητρός τοῦ Χριστοῦ, οι οικειοι τήν οικείαν, και οι μαθηταί τήν τοῦ Διδασκάλου Μητέρα, έπειδή ό ένταφιασμός αύτῆς δέν ἦτον τοῦ καθενός ίδιον, αλλά τῶν άξιων, τῶν θεοφόρων, τῶν πνευματοκινήτων, όποιοι ἦταν οι θειοι Αποστολοι.

Αν και αυτοί ένταφίασαν τό πανάχρατον σώμα Σου, μέ φόβον όμως και πολλήν εύλάβειαν αύτό έβλεπον, δια τήν δόξαν τῆς θεότητος, ἠτις τό έπεσκίαζε, και δια τήν λαμπρότητα, όπου από κάθε μέρος και μέλος αύτοῦ έξήστραπτεν. Ου μόνον δέ μέ φόβον έβλεπον, αλλά και με φωνήν λαμπράν και γλυκειαν έλεγον εις Σέ. Ὡ θεοτόκε! Σύ σήμερα, όπου εκδημεϊς μέν πρός τόν Υϊόν Σου, εισέρχεσαι δέ εις τούς θαλάμους τοῦ Ούρανοῦ, ως νύμφη άνύμφευτος και παγκαλλεστάτη, Σύ, λέγω, άμποτε νά διαφυλάττης πάντοτε από κάθε βλάβην τῶν ορατῶν και άοράτων έχθρῶν πάντας τούς όρθοδόξους Χριστιανούς, τούς όποϊους έλαβες κληρονομίαν από τόν Υϊόν Σου· ως άνωτέρω ειπομεν.

Αλλά και ό εκ Δαμασκοῦ χαριτώνυμος Ίωάννης οὔτω πανηγυρίζει· «Σέ τῶν Αποστόλων ό δῆμος τήν άληθῆ Κιβωτόν Κυρίου τοῦ Θεοῦ επί τῶν ὤμων άράμενος, ως πάλαι ποτέ οι Ίερεϊς τήν τυπικήν Κιβωτόν, και έν τῷ τάφῳ θέμενοι, δι' αύτοῦ, ως δι' Ίορδάνου τινός, επί τήν άληθῆ τῆς Έπαγγελίας παρέπεμπον γῆν, τήν άνω, φημί, Ίερουσαλήμ, τήν πάντων τῶν πιστῶν Μητέρα, ἧς τεχνίτης και δημιουργός ό Θεός» (Λόγος οὔ ἡ αρχή: Μνήμη δικαίων). Ὁμοίως και ό Θεσσαλονίκης Γρηγόριος εις τήν Κοίμησιν οὔτω πανηγυρίζει· «κάντεῦθεν και νῦν, δια θανάτου πρός άθανασίαν χωρήσασα, και δικαίως από γῆς εις Ούρανόν μεταστᾶσα, ως αν έν υπερουρανίοις σκηνώμασι, σύσκηνος ειῆς τούτῳ (τῷ Υϊῷ Σου δηλ.), τόν αιεί χρόνον εκειθεν περιέπουσα τόν Σόν κλῆρον, και ταϊς άκοιμήτοις Σου πρός αύτόν πρεσβείαις τοῦτον πρός άπαντας ίλεουμένη».

Αλλά και ἡμεϊς οι ψάλλοντες και αναγινώσκοντες και ακούοντες

τόν παρόντα ἄσματικόν Κανόνα, ἅς εὐφημήσωμεν τήν φυσικήν μέν τοῦ Θεοῦ Μητέρα, ἡμῶν δέ τῶν Χριστιανῶν κατά χάριν Μητέρα, μέθεϊα καί ἱερά ἄσματα· ἅς τιμήσωμεν μέ καθαρότητα ψυχῆς καί τοῦ σώματος τήν ὄντως καθάραν καί ὑπέραγνον· φυσικόν γάρ ἰδίωμα ἔχουσι τά ὅμοια νά χαίρουν καί νά ἀγάλλωνται εἰς τά ὅμοια· «Πέφυκε γάρ πως τοῖς ὁμοίοις τά ὅμοια ἐπαγάλλεσθε». Λέγει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ Ἰωάννης· αὐτήν τήν κατά χάριν Μητέρα ἡμῶν ἅς θεραπεύσωμεν μέ ἐλεημοσύνην τῶν πτωχῶν, καί μέ συμπάθειαν τῶν δεομένων· διότι, ἅν μέ καμμίαν ἄλλην ἀρετήν δέν θεραπεύεται ὁ Θεός, ὡς μέ τήν ἐλεημοσύνην· «Οὐδενί οὕτω τῶν πάντων ὡς ἐλέω Θεός θεραπεύεται» (Γρηγορίου λόγος περί Φιλοπτωχείας)· τίς ἀμφιβάλλει ὅτι καί ἡ τοῦ Θεοῦ Μητήρ χαίρει καί ἀγάλλεται εἰς τήν τῶν πτωχῶν ἐλεημοσύνην;

Ἄς κατασκευάσωμεν τήν ἐνθύμησιν καί καρδίαν μας ταμεῖον καί κατοικίαν τῶν ἀρετῶν τῆς Θεοτόκου. Πῶς τοῦτο ἐμποροῦμεν νά κάμωμεν; Παρθένος εἶναι ἡ Θεοτόκος καί φιλοπάρθενος καί ἀγνή καί φίλαγνος; βέβαια καί ἡμεῖς, ἅν ἔχωμεν ὄχι μόνον ἀγνόν τό σῶμα ἀπό κάθε σαρκικήν ἀμαρτίαν, ἀλλά καί τήν ἐνθύμησιν μας καθάραν ἀπό αἰσχροῦς καί ρυπαροῦς λογισμούς, θέλωμεν ἀποκτήσει εἰς τόν ἑαυτόν μας τήν χάριν τῆς ὑπεράγνου Παρθένου· φεύγει αὐτή κάθε αἰσχρόν πάθος; τούς ρυπαροῦς λογισμούς ἀποστρέφεται; συγχαίνεται τήν γαστριμαργίαν; πολεμεῖ τήν πορνείαν; μισεῖ τοῦ θυμοῦ τά κινήματα; δέν δέχεται τόν φθόνον καί τάς φιλονεικίας; διά τοῦτο καί ἡμεῖς πρέπει νά μισῶμεν ὅλα τά ἀνωτέρω πάθη, ἐάν θέλωμεν νά εἶμεθα μιμηταί καί φίλοι τῆς Παρθένου.

Πάλιν ἐκ τοῦ ἐναντίου, ἡ Παρθένος χαίρει εἰς τήν νηστείαν καί τήν ἐγκράτειαν· εὐφραίνεται εἰς τήν παρθενίαν καί σωφροσύνην· ἀγαπᾷ τήν εἰρήνην καί τήν πραότητα· ἐναγκαλίζεται τήν ἀγάπην καί τήν ταπείνωσιν· διά τοῦτο καί ἡμεῖς πρέπει νά ἀγαπῶμεν τάς ἀρετάς ταύτας, ἐάν θέλωμεν νά εἶμεθα ἀκόλουθοι καί μιμηταί τῆς Παρθένου. Καί διά νά εἰπῶ μέ συντομίαν, καθώς ἡ Παρθένος μισεῖ μέν κάθε κακίαν, ἀγαπᾷ δέ κάθε ἀρετήν· οὕτω πρέπει νά κάμνωμεν καί ἡμεῖς, ἵνα ἡ Παρθένος, βλέπουσα ἡμᾶς ἐστολισμένους μέ τάς τοιαύτας ἀρετάς, ἐπιθυμήσῃ τοῦ κάλλους τῶν ψυχῶν μας, καί ἔλθῃ

νοερῶς εἰς ἡμᾶς, φέρουσα μαζί της κάθε σειράν πνευματικῶν χαρίτων καί ἀγαθῶν· τί λέγω; οὐ μόνον αὐτή θέλει ἔλθῃ εἰς ἡμᾶς, διά νά μᾶς πλουτίσῃ μέ κάθε οὐράνιον καλόν, ἀλλά διά τῶν πρεσβειῶν Της θέλει καταπέισῃ καί τόν Μονογενῆ Της Υἱόν νά γένη ἔνοικος εἰς τάς καρδίας μας σύν τῷ Πατρί καί τῷ Ἁγίῳ αὐτοῦ Πνεύματι (καθῶς ὅλον τοῦτον τόν ἠθικόν ἐπίλογον γράφει ὁ ἐκ Δαμασκοῦ φωστήρ Ἰωάννης ἐν τῷ εἰς τήν Κοίμησιν λόγῳ αὐτοῦ, οὗ ἡ ἀρχή· «Ἔστι μέν ἀνθρώπων οὐδεῖς»)- ἵνα ἔνοικον φέροντες ἐν τῇ ψυχῇ μας κατά χάριν τήν Ἁγίαν καί Ἀδιαίρετον Τριάδα, δοξάζωμεν αὐτήν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ καί ἐν τῇ μελλούσῃ εἰς αἰῶνας αἰώνων. Ἀμήν.

Πηγή κειμένου : [ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΡΕΑ](#).

Τα εγκώμια και ο Επιτάφιος της Παναγίας

Την παραμονή του Δεκαπενταύγουστου σε πολλές περιοχές της πατρίδας μας και κυρίως στις νησιωτικές ψάλλονται τα εγκώμια της Παναγίας και γίνετε περιφορά του Επιταφίου της, κατα μίμηση του Επιταφίου θρήνου του Κυρίου. Τα εγκώμια ψάλλονταν αρχικά στα Ιεροσόλυμα στον τάφο της Παναγίας

κατι που ισχύει και μέχρι σήμερα. Στον ναό μας είναι παράδοση να ψάλλονται τα εγκώμια στον εσπερινό της εορτής και γίνετε η περιφορά του επιταφίου που με πολυ ευλάβεια στολίζουν οι πιστοί για να τιμήσουν την πολυαγαπημένη μητέρα του Κυρίου μας. Ετσι και φέτος την Κυριακή το απογευμα στις 6.30 μμ. θα τελεσθεί με πολύ κατάνυξη ο πανηγυρικός εσπερινός της Κοιμήσεως της θεοτόκου με τα εγκώμια και την περιφορά του επιταφίου της Παναγίας.

Οι τελευταίες στιγμές της Παναγίας (Ιωάννου Γεωμέτρου – 10 ος αιώνας)

Επειτα ασπάσθηκε τον Πέτρο και τους άλλους Αποστόλους, “χαίρετε”, λέγουσα, “τέκνα και φίλοι και μαθηταί του Υιού και Θεού μου και θεωρείτε εαυτούς μακάριους, όπου ηξιώθητε τοιούτου διδασκάλου και Δεσπότη και διακονίας τοιούτων μυστηρίων και της κοινωνίας των διωγμών και παθημάτων Του, διά να γίνετε κοινωνοί της δόξης και Βασιλείας Του”.

Αφού τους ανήγγειλε περί των τελευταίων γεγονότων, τους εξήτησε να ψάλλουν τους επιταφίους ύμνους, ενώ Εκείνη άρχισε τις προς τον θεόν ευχαριστίες της.

Η προσευχή της Θεοτόκου

«Ευλογώ σε», έλεγε, «Δέσποτα και Θεέ και Υιέ του Θεού του προανάρχου Σου Πατρός και υιέ ιδικέ μου, της δούλης Σου, χάρις εις την φιλανθρωπίαν Σου. Ευλογώ σε, οπού μας λύτρωσες εκ της κατάρας και αντ' αυτής μάς έδωσες την ευλογίαν. Ευλογώ σε τον αίτιον όλων των αγαθών μας, της ζωής, του φωτός, της ειρήνης, της δυνατότητος να γνωρίσωμε τον Πατέρα Σου και το συνάναρχόν Σου και ζωοποιόν Πνεύμα. Ευλογώ σε Λόγε, όπου ευλόγησες την γαστέρα μου κατοίκων εν αυτή δι' ανεκφράστου τρόπου. Ευλογώ σε, όπου τοιουτοτρόπως μας αγάπησες ώστε και υπέρ ημών να σταυρωθείς και να αποθάνεις. Ευλογώ σε, όπου κατέστησες μακαρία την κοιλία μου και πιστεύω ότι θα εκπληρωθούν και όλα τα άλλα, περί των οποίων μου έχεις μιλήσει.

Η παράδοξος κάθοδος του Χριστού

Εις τούτα τα λόγια ακολούθησε ευθύς η παράδοξος κάθοδος του Υιού της συνοδευομένου υπό των Προφητών, των Πατριαρχών και όλων των Δικαίων, προπορευόμενων των Αγγέλων και Αρχάγγελων και των λοιπών Αγγελικών δυνάμεων. Τότε ο αέρας και ολόκληρο το σπίτι γέμισε. Όλα εκείνα όπου η Παρθένος προεγνώριζε, τότε τα έβλεπε οφθαλμοφανώς, ενώ οι άλλοι έβλεπαν μέρος αυτών των θαυμασίων, ο καθείς αναλόγως της αγιότητός του. Έτσι η δευτέρα κατάβασις έγινε ενδοξοτέρα και φρικωδεστέρα της πρώτης, και προφανεστέρα δι' όσους διέθεταν όραση πνευματική. Δεν ήσαν μόνον παρόντα τα κατώτερα αγγελικά τάγματα και δυνάμεις, αλλά και αυτά ακόμη τα Σεραφείμ και τα Χερουβείμ και οι θρόνοι παρίσταντο μετά φόβου, ιεραρχικώς κατά τάξιν. Θεωρούσαν μετά φόβου όχι μικροτέρου (ίσως μεγαλυτέρου εκείνου θα έλεγα, αν επετρέπετο), εκπληττόμενοι διά την δευτέρα Αυτού κένωση και συγκατάβαση. Ό,τι έγινε άλλοτε προς χάριν ολοκλήρου του γένους των ανθρώπων, τώρα για μία μόνον ψυχή, για μία μόνον γυναίκα συντελείτο ένα τοιούτο θαύμα.

Η συνοδεία ήταν λαμπρά και πολυάριθμος, όπως άρμοζε διά την άφιξη του Δεσπότου και την αναχώρηση της Δεσποίνης, αλλά η θέασις των συντελουμένων, ως είπα ήδη, εγίνετο μόνον από τους καθαρθέντας, αν και η παρουσία του Δεσπότου ήταν ακατανόητος και εις αυτούς τους Μαθητάς και Αποστόλους που ήσαν

πεπληρωμένοι από την δύναμη της κατοικούσης εις αυτούς χάριτος του Αγίου Πνεύματος. Παρίστατο εκεί ο Χριστός με σώμα και μορφή πλήρως τεθεωμένη, λαμπροτέρα της αστραπής και της λάμψεως της εις το θαβώρ, αλλά μικροτέρα της φυσικής της λαμπρότητος ενώ οι Απόστολοι ήσαν ωσάν νεκροί. Ο Κύριος ευθύς τους λέγει “ειρήνη υμίν”, όπως άλλοτε όταν εισήλθε των θυρών κεκλεισμένων, εις τον ίδιον αυτόν οίκον όπου συνήχθησαν και τότε και τώρα, τον οίκον του Ιωάννου, όπου τότε τους συγκέντρωσε διά τον φόβον των Ιουδαίων και σήμερον τους συνήγαγε διά την γεννήσασα τον Κύριον, η οποία και κατοικούσε εις αυτόν μετά του ηγαπημένου και παρθένου μαθητού, του δευτέρου και θετού υιού της.

Ακούοντες οι Μαθηταί αυτήν την γλυκεία, την πραεία και γνώριμο φωνή, ανέλαβαν θάρρος εις το σώμα και εις την ψυχή και, όσο τους ήτο δυνατόν, ύψωσαν τα μάτια τους ως προς τον δίσκον του ηλίου, την ώρα όπου Εκείνος χαμήλωνε ολίγο την λαμπρότητα της ανατολής Του και τους περιέλαμπε μετά φωτισμού μετριοτέρου.

Αλλά ας σταθούμε ολίγον εις τα επιθανάτια Αυτής. Η ψυχή της ευρίσκεται σε μία συγκίνηση πελώρια και σχεδόν σκιρτά και προφθάνει ασυγκράτητος και σπεύδει να απομακρυνθεί από του σώματος ώστε το γρηγορότερον να ευρεθεί μετά του Υιού της και να προσπέσει εις τας χείρας Του και να αναχωρήσει μετ’ Αυτού. Πώς ήτο δυνατόν να υπομείνει την χαράν αυτήν, όπως την λύπην τον καιρόν του Πάθους, και πώς εμείς να μην επιθυμούμε να ειπούμε πως αυτή δεν πέθανε, αν και δεν το λέγομεν αυτό για να μην πούμε καινοφανή διδάγματα.

Εδάκρυσε, και πάλι έγινε ανωτέρα των δακρύων από την μεγάλη ευτυχία και το παράδοξο θέαμα, βλέπουσα μετά σώματος Εκείνον, όπου ολίγο παλαιότερον τον είδε να σύρεται, να καθυβρίζεται και να κτυπάται, και ενώ περιεβάλλετο υπό τόσων μυριάδων Αγγέλων, υπό τόσης λαμπρότητος και τόσης δόξης. Έβλεπε το πρόσωπον και την μορφήν Εκείνου, του άλλοτε εμπαιζομένου και καταπτουμένου, του περιβαλλομένου την πορφυράν χλαίναν της εντροπής, να περιβάλλεται τώρα με τόσην αξία και λαμπρότητα. Αυτόν όπου δεν είχεν είδος ουδέ κάλλος, τώρα να αστράπτει από

το κάλλος της καλλοποιού θεότητός Του, τον άλλοτε νεκρόν όπου κατεδικάσθη ως αντίθεος, τον έβλεπε θεόν και Βασιλέα και Κριτήν των πάντων, αθάνατον και ανίκητον. Ω, πώς διεμοιράζετο και πάλι μεταξύ των αντιθέτων, όπως και εν τω καιρώ της Σταυρώσεως. Το δράμα την εγέμιζεν ευφροσύνη, υπερέχαιρεν η ψυχή της, αλλά συνεστέλλετο αναχωρούσα προς εκείνη την δόξα και λαμπρότητα.

Τώρα πλέον δοξολογούσε περισσότερο από πριν Εκείνον όπου την εδόξασε. Προσηύχετο διά τους Αποστόλους και για όλους τους παρόντας, ικέτευε για τους απανταχού πιστούς ή μάλλον υπέρ παντός του κόσμου και αυτών ακόμη των εχθρών και των σταυρωτών. Ζητούσε να λάβει από τον Δεσπότην κάποιο λόγο ή κάποιο σημείον ως εγγύηση της σωτηρίας τους, απλώνουσα ικετευτικώς τα χέρια εκείνα με τα οποία Τον ενηγκαλίζετο, κινούσα την γλώσσαν εκείνη και τα χείλη με τα οποία Τον ησπάζετο, υπενθυμίζουσα τον θηλασμόν Του, και κλαίουσα από ευτυχία, έκαμε το παν, μιγνύουσα αποχαιρετιστήριους λόγους και προσευχές. Τότε αρχίζουν την υμνωδία οι Άγγελοι και όλοι μένουν ακίνητοι και εκστατικοί, όχι από φόβο αλλά από χαρά, οι Απόστολοι αντιφωνούν με την δική τους ψαλμωδία, και έτσι, περνώντας από το πανάγιον στόμα η υπεραγία ψυχή της, ωσάν σε ύπνο, παραδίδεται εις τον Υιόν της, διαφεύγουσα τις ωδίνες του θανάτου, όπως τις διέφυγε και κατά την γέννηση ή μάλλον με την ίδια και μεγαλυτέρα χαρά και όπως τότε, όταν ανεκφράστως προήρχετο εξ αυτής ο Υιός και θεός της, και τώρα όπου αυτή εξήρχετο προς τον θεόν ο οποίος παρίστατο όχι μόνο νοερώς αλλά και αισθητώς.

Ευθύς, όλοι οι Άγγελοι και μερικές άλλες αγγελικές δυνάμεις άρχισαν να ψάλλουν, και μετά του πνεύματος μεν εξήρχετο κάποια άφθονος και ανεξήγητος ευωδία, ενώ το σώμα περιεβάλλετο από πλούσιο και απλησίαστο φως, ώστε και ο αέρας γέμισε από ήχους και άσματα, περισσότερο όμως από την ευχάριστον ευωδία, το δε σώμα ακτινοβολούσε από παντού, ώστε να γίνεται κάπως αθέατο. Έτσι λοιπόν διαμοιράζονται την Παρθένον, οι μαθηταί και ο Διδάσκαλος, τα επίγεια και τα ουράνια, όπως και μετ' ολίγον ο

ουρανός και ο παράδεισος. Ο Κύριος και τα περί αυτόν λειτουργικά πνεύματα έλαβαν την ψυχή, ενώ οι μαθηταί το σώμα.

Η Εκκλησιαστική Παράδοση για την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου

Του Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού Δανιήλ

Κατά τόν 4ο και 5ο αιώνα μ.Χ. έχουν διαμορφωθεί δύο παραδόσεις περί τοῦ τόπου τοῦ θανάτου και τῆς ταφῆς τῆς Θεοτόκου, ἡ ἱεροσολυμιτική (Dormitio hierosolymitiana) και ἡ ἔφεσιανή (Dormitio ephesiana). Ἡ ἱεροσολυμιτική εἶναι ἡ ἀρχαιότερα και ἡ ἱστορική παράδοση.

Ἡ ἔφεσιανή προέκυψε ἀπό τὰ ἀπόκρυφα πού μόνον αὐτὰ διῖσχυρίζονται, ὅτι ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης ὅταν μετέβη στήν Ἔφεσο ἔφερε μαζί του και τήν Μητέρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Κατά τήν ἱεροσολυμιτική παράδοση ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μετέβη στήν Ἔφεσο μετά τόν θάνατο τῆς Θεοτόκου.

Κατά τήν ἱεροσολυμιτική παράδοση «ταύτην γάρ (δηλ. τήν Σιών) εἶχεν ἡ Θεομήτωρ ἐπί γῆς ἐνδιαίτημα» (Ἀνδρέου ἐπίσκοπου

Κρήτης, Λόγος εἰς τὴν Κοίμησιν Migne E.Π. 97, 1064).

Μετά τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ ἡ Θεοτόκος ἔζησε ἀκόμη μερικά ἔτη πάντοτε στὸν κύκλο τῶν μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα καὶ προστασία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου. Πόσα ἀκριβῶς ἔτη ἔζησε μετά τὴν Ἀνάληψη, δέν δύναται νά λεχθεῖ.

Κατά τινὰ τῶν ἀποκρύφων ἔζησε μόνον δύο ἔτη. Κατ' ἄλλα πάλι 22. Ὁ χρονογράφος Ἰππόλυτος ὁ Θηβαῖος (7ος αἰώνας μ.Χ.) λέγει, ὅτι ἡ Θεοτόκος ἔζησε ἀκόμη 11 ἔτη καὶ ὅτι ἀπέθανε σέ ἡλικία 59 ἐτῶν. (Τεμάχια ἐκ τοῦ χρονολογικοῦ συντάγματος Ἰππολύτου τοῦ Θηβαίου περὶ τοῦ

Χριστοῦ, τῆς γεννήσεως τῆς Θεοτόκου, τῶν Ἀποστόλων κ.τ.λ. Migne E.Π. 117, 1029 καὶ ἐξῆς). Ἐξ ὧσων πάλι σχετικῶς λέγει ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης, ὅτι «πρὸς ἔσχατον καταντήσασαν γήρας, μεταστῆναι τῶν τῆδε» φαίνεται ὡς μᾶλλον ὀρθότερη ἡ γνώμη τοῦ Ἰππολύτου τοῦ Θηβαίου.

Κατά πληροφορία ἀπὸ τὸ Ἐγκώμιο στὴν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου (Migne E.Π. 99, 742B') τοῦ ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου (826 μ.Χ.), πού προέρχεται ἀπὸ τὴν ἴδια ὡς ἄνω παραδόση, ἡ Θεοτόκος προαισθάνθηκε τὴν ὥρα τοῦ θανάτου Της καὶ προσευχήθηκε στὸν Υἱὸ Της Ἰησοῦ καὶ παρακάλεσε Αὐτόν, νά παρευρεθοῦν κατά τὴν ὥρα τοῦ θανάτου Της οἱ στό κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου διασκορπισμένοι Μαθητές τοῦ Ἰησοῦ, «οἱ λειτουργήσαντες τὰ ἐντάφια» Αὐτῆς.

Δέν εἶχε τελειώσει ἀκόμη ἡ προσευχή καὶ ἰδοὺ καταφθάνουν ὅλοι «οἱ θεμέλιοι τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ἄρχοντες τῆς οἴκουμένης, οἱ θαυμαστοὶ ὑπηρέται, τῆς ἐμῆς κηδεῖας ἐπιβαίνοντες νεφέλης».

Πρὸς τοὺς ἐκπλησσομένους γιὰ αὐτὰ λέγει ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης «καὶ θαυμαστόν οὐδέν, εἰ τό ἐξᾶραν Ἥλιαν πνεῦμα ποτέ καὶ διφρηλάτην οὐρανοῦ πυρφόρον ἀναλαβόν ἄρτι, τότε κάκείνους ἐξαπίνης συνήγαγε διὰ νεφέλης ἐν πνεύματι. Ράστα γάρ τὰ πάντα τῷ Θεῷ καθὼς ἐν τῷ Ἀββακούμ καὶ τῷ Δανιήλ ἔγνωμεν».

Κατά τόν ἴδιο Πατέρα ἅγιο Ἀνδρέα τόν Κρήτης «παρῆν ἅπας σχεδόν τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων ὁ θίασος», «τῶν θεοφόρων ὁ στόλος» καί ὡς ἀλλαχοῦ ὅτι, ἦτο μεταξύ αὐτῶν «...καί αὐτός ὁ Παῦλος σύν Τιμοθέω καί Ἱεροθέω».

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ἀναφέρει στίς τρεῖς ὁμιλίες του στήν Κοίμηση, ὅτι συμπαρέστησαν καί οἱ Πατριάρχαι τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ἀκόμη δέ καί αὐτοί οἱ Πρωτόπλαστοι Ἀδάμ καί Εὐά.

Σ' αὐτές ἐκθέτει τήν ἀρχαιοτέρα παράδοση τῆς Ἐκκλησίας σέ πληρέστατη μορφή (Migne E.Π. 96 700 καί ἐξῆς καί Ἀγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ «Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ», ἔκδοσις Εὐαγοῦς Ἰδρύματος «Ὅσιος Ἰωάννης ὁ Ρῶσος», Ἀθῆναι 1970).

Τά κατά τόν θάνατο τῆς θεοτόκου θαυμαστά συμβάντα εἶναι κατά τόν πρῦτανι τῶν θεολόγων Πατέρων τά ἐξῆς : «Ἡ ἐπί τῶν νεφελῶν συνέλευση τῶν ἀποστόλων, ἡ ἐξύμνηση τῆς θνησκούσης, οἱ ἀποχαιρετιστήριοι λόγοι της, ἡ ὑποδοχή τῆς ψυχῆς Της ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό, ὁ ἐνταφιασμός τοῦ σώματος ἀπό τούς Ἀποστόλους, τό ἐπεισόδιο μετά τοῦ ἀσεβοῦς Ἰουδαίου πού ἐπιχείρησε νά ἀνατρέψει τό ἱερό σκῆνος, ἡ ἀπαγωγή τοῦ σώματος ἀπό τούς Ἀγγέλους μετά τήν τριήμερη παραμονή στόν τάφο, ἡ ὑποδοχή τοῦ σώματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πού ἐμφανίζεται ἀνάμεσα σέ νεφέλες τοῦ οὐρανοῦ».

Ἡ θεοτόκος, συνεχίζει ἡ παράδοση, ἐτοιμασθεῖσα καθ' ὅλα «καί σχηματισθεῖσα ἐπί τῆς κλίνης παρέθετο τήν Ἁγίαν Αὐτῆς ψυχήν».

Ὁ ἅγιος Ἀνδρέας ὁ Κρήτης περιγράφει μέ τά ἐξῆς τήν στιγμή τοῦ θανάτου τῆς θεοτόκου· «προύκειτο γοῦν ἐν μέσῳ τό τρίπηχυ καί φωτοειδές ἐκεῖνο τῆς θεοτόκου σῶμα, λάμπον εἰς κάλλος καί ὠραιότητα κύκλωθεν δέ ἅπας ὁ τῶν Ἀποστόλων χορός».

Ὁ συγγραφέας τῶν Ἀρεοπαγητικῶν ἔργων συνεχίζει τήν περιγραφή τῆς κηδεῖας τῆς θεοτόκου (Περί τῶν θείων ὀνομάτων κεφ. 3 Migne E.Π. 3, 681) λέγοντας ὅτι «...Εἶτα ἐδόκει μετά τήν θέαν τοῦ ζωαρχικοῦ καί θεοδόχου σώματος ὑμῆσαι τούς ἱεράρχας ἅπαντας ὡς ἱκανός ἦν ἕκαστος, τήν ἀπειροδύναμον ἀγαθότητα τῆς θεαρχικῆς ἀσθενείας» («τήν ἐκούσιον δηλονότι τοῦ θεοῦ ἄχρι

σαρκός χωρίς άμαρτίας συγκατάβασιν», έρμηνεύει ό Παχυμέρης).

Κατά τήν ύμνωδία διεκρίθη ό «Μέγας Ίερόθεος», όστις «ών ώσπερ έκδημος έκ τοϋ σώματος, όλως έξιστάμενος έαυτοϋ έν τοϊς ύμνοις, και πάσχων τήν πρόσ τά ύμνούμενα κοινωνίαν, παρά πάντων και τών γνωρίμων και τών μή γνωρίμων θεόληπτος έκρίνετο».

Ένω άκόμη ό χορός τών Άποστόλων έψαλε και ύμνοϋσε τήν θεοτόκο «ίδού παρεγένετο και ό Κύριος μετά δόξης ισχύος αύτοϋ και πάσης στρατιάς ούρανοϋ», λέγει ό άγιος θεόδωρος ό Στουδίτης (Migne E.Π. 99, 728 Β'), και παραλαμβάνει τήν ψυχή τής θεοτόκου, τήν όποία και παραδίδει στον Άρχάγγελο Μιχαήλ.

Μέ τή παράδοση αύτή τής Κοιμήσεως τής θεοτόκου συνδέεται στενότατα και από τής πρώτης έμφανίσεώς της και ή περί μεταστάσεως τοϋ σώματος τής θεοτόκου άλλη παράδοση, σύμφωνα μέ τήν όποία ή ταφή τοϋ παναχράντου σώματος τής θεοτόκου έγινε τήν έπομένη τοϋ θανάτου Της.

Ό άγιος Ίωάννης ό Δαμασκηνός γνωρίζει τήν παράδοσι εκείνη, κατά τήν όποία τήν ώρα τής έκφοράς ένας Ίουδαϊος έπεχείρησε νά έπιτεθει κατά τής σοροϋ, άλλ' ευθύς κόπηκαν και τά δύο χέρια του.

Η πληροφορία αύτή ίσως νά έχει και μόνον συμβολικό χαρακτήρα, θέλουσα νά δηλώσει τήν έναντι τοϋ χριστιανισμού άσέβεια και έχθρική στάση τών Ίουδαίων και τήν τιμωρία τους γι' αυτά. Τό πανάχραντο σωμα τής θεομήτορος, λέγει ό άγιος Ίωάννης ό Δαμασκηνός, έμεινε επί τριήμερο στον τάφο, εκεί κατήλθε και τό παρέλαβε ό Ίησοϋς επί νεφέλης και τό ανεβίβασε στους ούρανοϋς, για νά ένωθει τοϋτο μέ τήν ψυχή τής Παρθένου Μαρίας.

Περί τοϋ τάφου τής θεοτόκου γίνεται κατά τήν 5η μ.Χ. έκατονταετηρίδα ευρύτατος λόγος στήν Παλαιστίνη και στήν Συρία. Από έπιστολή αποδιδόμενη στον άγιο Ίερώνυμο ειμεθα βέβαιοι, ότι κατά τον 5ο αιώνα μ.Χ. ό τάφος αύτός ειχε γίνει αντικείμενο Προσκυνήματος από τούς Χριστιανούς.

Τά αὐτά μᾶς πληροφορεῖ καί ὁ ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων Μόδεστος σέ λόγο του.

Ἡ θέση τοῦ τάφου εὐρίσκεται στήν Γεθσημανή ἐπάνω στόν ὁποῖο ἀνεγέρθηκε ἀπό τόν αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μαυρίκιο (582 μ.Χ.) ὁ σωζόμενος μέχρι σήμερα ναός.

Ὁ ἴδιος αὐτοκράτορας μέ διάταγμα ἐπέβαλε σ' ὀλόκληρη τήν αὐτοκρατορία τόν ὑποχρεωτικό ἑορτασμό τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τήν 15ῃ Αὐγούστου (Νικηφόρου Καλλιῆστου, Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ΙΗ' 28).

Ἡ ἀνωτέρω περί τοῦ θανάτου τῆς Θεοτόκου ἱεροσολυμιτικὴ παράδοση πρέπει νά εἶναι ἀρχαιοτάτη· ἡ πρώτη διασωζόμενη γραπτὴ ἐμφάνιση της ἀναφέρεται ἀπό τόν ἅγιο Ἀνδρέα τόν Κρήτης (πού γεννήθηκε στήν Δαμασκὸ τὸ 660 μ. Χ.) στόν λόγο του στήν Κοίμηση τῆς Θεοτόκου (Migne E.Π. 95, 805-1043).

Ἡ ἀρχαιοτάτη αὐτὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση ἐπηρέασε καί τούς ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας καί διασώθηκε κυρίως στό ὀνομαζόμενο «Ἑλληνικόν Μηνολόγιον» τῆς 15ῃς Αὐγούστου, Βασιλείου τοῦ Πορφυρογέννητου, (976-1025μ.Χ.) τὸ ὁποῖο καί ἀξίζει νά παρατεθεῖ.

«Ὅτε ὁ Κύριος ἡμῶν καί θεός προλαβεῖν εὐδόκησε τήν ἑαυτοῦ Μητέρα, δι' ἀγγέλου αὐτῇ τήν αὐτῆς μετὰστασιν κατεμήνυσεν. Ἡ δέ ἀκούσασα ἐχάρη καί ἀνελθοῦσα εἰς τὸ ὄρος τῶν Ἑλαιῶν, καί προσευξαμένη, ὑπέστρεψεν εἰς τόν οἶκον αὐτῆς. Καί εὐτρεπίσασα τὰ πρός τήν ταφήν ἅπαντα, ἐξεδέχετο τόν Υἱόν αὐτῆς. Καί γενομένης βροντῆς μεγάλης, παρεγένοντο οἱ Ἀπόστολοι πάντες ἐκ τῶν περάτων τῆς γῆς διὰ νεφελῶν πρός τὸ κηδεῦσαι τὸ ἄχραντον αὐτῆς σῶμα.

Καί σχηματισθεῖσα ἐπὶ τῆς κλίνης, παρέθετο τήν ἁγίαν αὐτῆς ψυχὴν εἰς χεῖρας τοῦ Υἱοῦ καί Θεοῦ αὐτῆς. Τὸ δέ πανάχραντον αὐτῆς λείψανον ταφέν ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, μετὰ τρίτην ἡμέραν οὐχ εὐρέθη.

Ἀνοίξας γάρ ὁ θωμᾶς τόν τάφον πρός τὸ προσκυνῆσαι τὸ λείψανον

(ὑστερον γάρ ἦλθεν), οὐχ' εὔρεν αὐτό. Μετέθηκε γάρ αὐτό ὁ θεός ἐν τόπῳ, ᾧ οἶδεν αὐτός.

Εὐρέθησαν δέ μόναι αἱ σινδόνες». (Menologium Graecorum) 15 Αὐγούστου Ἡ κοίμησις τῆς ὑπερενδόξου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου· (Migne E.Π. 117, 585).

Ἡ σκέψη καί ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας γιά τήν μετάσταση δύναται νά διατυπωθεῖ μέ συντομία ὡς ἐξῆς.

Τό πανάχραντο σῶμα τῆς Θεοτόκου, τό ὁποῖο ἐπί ἐννέα μήνας ἀξιώθηκε νά κρατήσῃ τόν δημιουργό τοῦ παντός, χωρίς νά ὑποστεῖ οὐδεμία φθορά καί τό ὁποῖο ἔμεινε σέ παρθενία καί τελεία ἀγνότητα, δέν ἦταν δυνατόν νά ὑποστεῖ οὔτε τήν φθορά τοῦ χρόνου.

Ὁ Δημιουργός τοῦ παντός καί Υἱός τῆς Παρθένου παρέλαβε τοῦτο στούς οὐρανούς.

Ἐάν στήν Π.Δ. ἔχουμε τήν μετάσταση τοῦ Ἐνώχ καί τοῦ Ἡλιοῦ, τοῦ Μωϋσέως καί πιθανῶς τοῦ Ἡσαΐου καί τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, κατά μείζονα λόγο ἦταν δυνατή καί ἐπιβεβλημένη ἡ μετάσταση τοῦ παναχράντου καί πανάγνου σώματος τῆς Θεομήτορος.

Ἐξ ἄλλου ὁ ὅρος αὐτός «μετάστασις» χρησιμοποιεῖται γιά νά δηλωθεῖ καί ὁ φυσικός θάνατος κάθε ἀνθρώπου, ὅπως ἀναφέρεται στήν 5η εὐχή τῆς γονυκλισίας τῆς Ἁγίας Πεντηκοστῆς «ζωῆς τε καί τελευτῆς, τῆς ἐνταῦθα διαγωγῆς καί τῆς ἐκεῖθεν μεταστάσεως...» καί στήν 6η εὐχή τῆς ἴδιας Ἱερᾶς Ἀκολουθίας «οὐκ ἔστι..... τοῖς δούλοις σου θάνατος ἐκδημούντων ἡμῶν ἀπό τοῦ σώματος καί πρὸς σέ τὸν θεὸν ἐνδημούντων, ἀλλὰ μετάστασις...».

Οἱ τύποι τῆς μετοχῆς «μεταστάς» χρησιμοποιοῦνται στούς ὕμνους καί στίς εὐχές τῶν Ἀκολουθιῶν τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τούς κεκοιμημένους.

Συνηθίζεται ὁ κεκοιμημένος νά ἀποκαλεῖται «ὁ μεταστάς» ἐκφράζοντας τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας στήν μετά θάνατο ζωή.

Μερικοὶ μάλιστα τῶν Πατέρων ἐζήτησαν νά στηρίξουν τήν ἐνσώματη

μετάσταση τῆς θεοτόκου καί γραφικῶς στά χωρία τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἰωάννου (κεφάλαιο 12, στίχοι 6 καί 14).

Ἄλλ' ὡς ὀρθότατα δεικνύεται καί ἀπό τόν ἀοίδιμο καθηγητή τῆς θεολογικῆς Σχολῆς Παναγιώτη Μπρατσιώτη στό έκδοθέν υπόμνημά του στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννου, ὅτι διά τῆς ἀναφερομένης στούς ὡς ἄνω στίχους γυναικός νοεῖται ἡ Ἐκκλησία καθόλου.

Ὁ ἅγιος Ἐφραίμ ὁ Σϋρος διδάσκει, ὅτι μέ τήν Ἀνάληψη τοῦ Ἰησοῦ καί τήν Μετάσταση τῆς θεοτόκου εἰσηλθάν παλιν στόν παράδεισο τά σώματα δύο ἀνθρώπων σε ἀντικατάσταση τῶν Πρωτοπλάστων, Ἀδάμ καί Εὕας πού ἐκδιώχθηκαν ἀπό ἐκεῖ.

Ὅλη αὕτη τήν διδασκαλία περικλείει ἀριστοτεχνικώτατα τό ἀπολυτίκιο τῆς ἑορτῆς τῆς Κοιμήσεως τῆς θεοτόκου.

« Ἐν τῇ γεννήσει τήν παρθενίαν ἐφύλαξας,
ἐν τῇ κοιμήσει τόν κόσμον οὐ κατέλιπες θεοτόκε.
Μετέστης πρὸς τήν ζωήν,
Μήτηρ ὑπάρχουσα τῆς ζωῆς,
καί ταῖς πρεσβείαις ταῖς σαῖς λυτρομένη,
ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν»

Πηγή κειμένου : [Ἁγία Μετέωρα](#)

**Ἀκόμα και ο Χριστός ἔκανε
υπακοή στη Μητέρα Του**

Αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου

Ας σκεφτούμε, αδελφοί, ότι ο Δεσπότης του σύμπαντος, που Τον υπακούουν όλα τα όντα, έκανε αυστηρή υπακοή στην «κατά φύσιν» μητέρα Του, την Παναγία, που Τον βάσταξε στη μήτρα της εννιά μήνες και Τον έθρεψε με το γάλα της.

Και σ" εκείνη μεν είχε χρέος να υπακούει, σα γνήσιος γιος της και σα νομοθέτης της πέμπτης εντολής του Δεκαλόγου, που λέει: «Να σέβεσαι ...τη μητέρα σου για να ζήσεις χρόνια ευτυχισμένος πάνω στη γη» (Εξ. 20:12).

Στον δίκαιο Ιωσήφ όμως δεν ήταν υποχρεωμένος να υπακούει, γιατί δεν ήταν ο πραγματικός «κατά φύσιν» πατέρας του. Μολαταύτα, ο Κύριος έκανε αδιάκριτη υπακοή και στους δύο. Γι' αυτό και ο ευαγγελιστής Λουκάς είπε: «Και ζούσε υποταγμένος σ' αυτούς» (2:51).

Ο Κύριος με την υπερβολική Του υπακοή, ξεπέρασε όλους τους ανθρώπινους κανόνες και τους φυσικούς νόμους. Σύμφωνα μ' αυτούς, τα παιδιά πρέπει να υποτάσσονται στους γονείς τους μέχρι ν" αποκτήσουν φρόνηση και διάκριση καλού και κακού· δηλαδή μέχρι να γίνουν δεκαπέντε ή το πολύ είκοσι χρόνων, όπως είναι γραμμένο και στο βιβλίο των Αριθμών:

«Όσοι είναι από είκοσι χρονών και πάνω γνωρίζουν ποιο είναι το καλό και ποιο είναι το κακό» (32:11). Μετά την ηλικία αυτή τα παιδιά είναι ελεύθερα και αυτεξούσια. Ο Χριστός όμως δεν αρκέστηκε στον παραπάνω κανόνα.

Διπλασίασε τα χρόνια της υπακοής προς τους γονείς και ήταν υποταγμένος σ' αυτούς τριάντα ολόκληρα χρόνια. Γι' αυτό και ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης, εξηγώντας τα λόγια που είπε ο Κύριος στην Παναγία, στο γάμο της Κανά –»Τι επεμβαίνεις εσύ στο δικό Μου έργο, Γυναίκα; Δεν ήρθε ακόμα η ώρα Μου» (Ιωάν. 2:4)– λέει, πως ο Κύριος φάνηκε σα να παραπονέθηκε στη μητέρα Του. Δηλαδή σα να της έλεγε: «Δεν έφτασαν τόσα χρόνια που έκανα υπακοή; Ζητάς ακόμα να κάνω ό,τι μου λες;

Δεν ήρθε η ώρα να γίνω κι εγώ ελεύθερος και αυτεξούσιος;». Παρ' όλ' αυτά, πάλι υπάκουσε σ' αυτήν και έκανε εκείνο που Του ζήτησε, δηλαδή το νερό κρασί.

Ο Χριστός μας, υποτασσόταν και υπάκουε στους γονείς Του μ' όλη Του την προθυμία, μ' όλη Του τη χαρά, μ' όλη Του την αγάπη, με απόλυτη ταπείνωση, χωρίς κανένα γογγυσμό και χωρίς καμιά εσωτερική ή εξωτερική αντιλογία. Και αμέσως εκτελούσε όχι μόνο τις ελαφριές υπηρεσίες, αλλά και τις πιο βαριές και κοπιαστικές· όχι μόνο τις ευπρεπείς και σπουδαίες εργασίες, μα και τις πιο ευτελείς και ταπεινές.

Ω, τι ανέκφραστη συγκατάβαση! Εκείνον, που καλεί με τη φωνή Του τα σύννεφα, και στη στιγμή έντρομα υπακούουν και φέρνουν ραγδαία βροχή –όπως αναφέρει το βιβλίο του Ιώβ: «Καλείς με τη φωνή Σου το νέφος και με τρόμο Σε υπακούει το λάβρο νερό» (38:34)– Τον πρόσταζε ο Ιωσήφ να του φέρει νερό, κι αμέσως το έκανε.

Εκείνον, που στέλνει τους κεραυνούς, και παρευθύς πηγαίνουν όπου θέλει –»Αποστέλλεις τους κεραυνούς και αυτοί πηγαίνουν» (Ιώβ 38:35)– Τον έστειλε η μητέρα Του να φέρει ξύλα για τη φωτιά, κι αμέσως πήγαινε. Εκείνος, που με τον ένα λόγο Του δημιούργησε όλα τα κτίσματα –»Αυτός είπε και όλα

δημιουργήθηκαν» (Ψαλμ. 148 5)– και που τα προστάγματά Του δεν πρόκειται ποτέ να καταργηθούν –»Έθεσε πρόσταγμα που δεν πρόκειται να σαλευτεί» (Ψαλμ. 148:6)– υπάκουε σ’ όλες τις εντολές του «πατέρα» Του και της μητέρας Του: σκούπιζε το σπίτι, ετοίμαζε το τραπέζι, άναβε τη φωτιά, έπλενε τα πιάτα...

Τώρα, τι λες εσύ που τα διαβάζεις αυτά; Αν ο Βασιλιάς των αγγέλων έκανε τέτοια υπακοή στους γονείς Του –δηλαδή στη λάσπη και στον πηλό, που ο ίδιος έπλασε με τα χέρια Του– τι υπακοή πρέπει να κάνεις εσύ στους γονείς σου; Πόση τιμή πρέπει να τους απονέμεις; Πόση αγάπη να τους δείχνεις; Και πόση ευγνωμοσύνη να τους χρωστάς;

Σκέψου τώρα, αγαπητέ, ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, αφότου απέκτησε σαν άνθρωπος τις απαιτούμενες σωματικές δυνάμεις, δεν πέρασε τη ζωή Του με αργία και αμέλεια. Δούλευε χειρωνακτικά. Ήταν μαραγκός και καταγινόταν να πελεκάει ξύλα και να κατασκευάζει διάφορα έπιπλα ως τα τριάντα του χρόνια. Όσο ζούσε ο δίκαιος Ιωσήφ, δούλευε μαζί του και τον βοηθούσε σ’ αυτή την τέχνη. Εφαρμόστηκε έτσι στον Κύριο εκείνο το γραμμένο για κάθε στοργικό γιο, ότι, «σαν κυρίους θα υπηρετήσει αυτούς που Τον γέννησαν» (Σοφ. Σειρ. 3:7). Γιατί οι γονείς Του ήταν φτωχοί και με πολύ κόπο έβγαζαν το καθημερινό τους ψωμί. Έπρεπε λοιπόν και ο Κύριος να τους συμπαραστέκεται.

Μετά το θάνατο του δικαίου Ιωσήφ, ο Κύριος, δεκαπέντε περίπου ετών τότε, συνέχισε να ασκεί μόνος Του την ξυλουργική, που δεν ήταν μια τέχνη ή επιστήμη από τις θεωρούμενες ανώτερες και σπουδαίες, όπως η φυσική, η γεωμετρία, η αριθμητική ή μουσική, αλλά τέχνη ευτελής, κοπιαστική και φτωχική.

Κι αυτό το έκανε τόσο για να ζήσει ο ίδιος, σαν άνθρωπος, όσο και για να θρέψει τη μητέρα Του και ξένους φτωχούς. Πιο πολύ όμως το έκανε για δυο άλλους λόγους: Πρώτα, για να δώσει σε όλους παράδειγμα φιλεργίας και φιλοπονίας. Και ύστερα, για να διδάξει έμπρακτα τους ανθρώπους, ότι ακόμα κι οι πιο ταπεινές εργασίες δεν είναι κακές ούτε μπορούν να εμποδίσουν τον άνθρωπο από τη σωτηρία του και την ευαρέστηση του θεού.

Εκείνο μόνο που πρέπει να προσέχει ο άνθρωπος, όταν δουλεύει την οποιαδήποτε τέχνη του, είναι οι αμαρτίες της ψευτιάς, της απάτης και τις κλεψιάς. Ω, τι θαύμα! Ο Δεσπότης των όλων, που έχει «όλα τα σύμπαντα δούλους» (Ψαλμ. 118:91), καταδέχτηκε να δουλεύει στους ανθρώπους και να κοπιάζει καθημερινά. Ο πάνσοφος θεός, που με θαυμαστή τέχνη κατασκεύασε τον ουρανό και τη γη και που φώτισε τις διάνοιες των ανθρώπων να επινοήσουν όλες τις τέχνες, Αυτός καταδέχτηκε να δουλεύει τέχνη χειρωνακτική και τόσο κοπιαστική.

Αληθινά, είναι παράδοξο θαύμα να βλέπει κανείς Εκείνον, που κρατάει μέσα στην παλάμη Του όλο τον κόσμο, να σηκώνεται πρωί-πρωί και να πιάνει δουλειά στο ξυλουργικό Του εργαστήριο, ή να παίρνει στον ώμο το ζεμπίλι με τα εργαλεία, και να πηγαίνει πότε στον ένα και πότε στον άλλο, ιδροκοπώντας μέσα στο λιοπύρι του καλοκαιριού και ξεπαγιάζοντας μέσα στο κρύο του χειμώνα.

Αυτός, που τρέφει όλο τον έμβιο κόσμο, «χορταίνοντας την επιθυμία κάθε ζωντανού» (Ψαλμ. 144:16), μοχθούσε από το πρωί ως το βράδυ για το μεροκάματο! Δεν το χωράει το ανθρώπινο μυαλό! Δεν μπορεί να το εκφράσει η ανθρώπινη γλώσσα! Όταν το αναλογίζεται κανείς, παγώνει από την έκπληξη και το θαυμασμό. Είχε λοιπόν δίκιο ο Ιησούς Χριστός, όταν με το στόμα του Δαβίδ έλεγε:

«Φτωχός είμαι Εγώ και ήδη από τα χρόνια της νιότης Μου μέσα σε κόπους» (Ψαλμ. 87:16). Είχε, επίσης, δίκιο όταν ο Ίδιος ρητά μάς διαβεβαίωνε: «Δεν ήρθε ο Υιός του ανθρώπου σ' αυτόν τον κόσμο για να υπηρετηθεί από άλλους, αλλά για να υπηρετήσει» από αγάπη (Ματθ. 20:28).

«Μαθητεία στον Άγιο Νικόδημο» κεφ.3, εκδ.Ι.Μ.Παρακλήτου

Η αξία της Υπεραγίας Θεοτόκου

Γέροντος Εφραίμ Φιλοθείτη

Ας προσπέσωμεν εις την ουράνιον Άνασσαν, την άχραντον Θεοτόκον, την γοργοεπήκοον Κόρην, ίνα μας βοηθήση, «διότι ουδείς προστρέχων επ' Αυτή εκπορεύεται κατησχυμμένος, αλλ' αιτείται την χάριν και λαμβάνει το δώρημα προς το συμφέρον της αιτήσεως». Μετά Θεόν Αυτή μόνη δύναται να μας βοηθήση, ας ελπίζωμεν και δεν θα καταισχυρθώμεν.

Ομιλία του γέροντα Εφραίμ " Η αξία της Υπεραγίας Θεοτόκου"

Πηγή Κειμένου : Ιστολόγιο [Elder Ephraim Arizona](#)